

Eindversie masterscriptie

Plannen voor een azc: hoe klinkt de stem van de burger door in besluitvorming?

Ruben Puylaert
29 juni 2018

Universiteit Utrecht

Plannen voor een azc: hoe klinkt de stem van de burger door in besluitvorming?

Een systematisch kwalitatieve vergelijkende analyse van de invloed van burgers op de besluitvorming over asielzoekerscentra

Universiteit Utrecht

Student: Ruben Puylaert
Studentnummer: 3967484
e-mailadres: rubenpuylaert@gmail.com
Studie: Bestuur en Beleid
Eerste lezer: dr. Rianne Dekker
Tweede lezer: prof. dr. Barbara Vis

Bron foto voorpagina: Metronieuws (2015).

Samenvatting

Tussen 2014 en 2016 was de instroom van vluchtelingen in Nederland erg hoog. Dit zorgde ervoor dat op veel plekken in het land in korte tijd asielzoekerscentra geopend moesten worden. In twintig gemeenten leidden de plannen voor een azc tot protesten onder de bevolking. In tien daarvan is daarna het oorspronkelijke plan gewijzigd; het azc kwam er niet, kreeg een lagere capaciteit, of wijzigde van locatie. Het onderzoek naar de invloed van protest op besluitvorming over azc's is beperkt. Het doel van deze scriptie is daarom om inzicht te bieden in de beïnvloeding van de besluitvorming over azc's door burgers. In dit onderzoek wordt er vanuit gegaan dat burgers via consultatie, inspraak, agonistisch en antagonistisch protest invloed kunnen uitoefenen op de plannen voor een azc. Vanuit de literatuur lijkt de mogelijke invloed van deze vier manieren op zichzelf niet groot. In de helft van de gemeenten is echter wel een wijziging van het plan doorgevoerd. Er wordt daarom in dit onderzoek gekeken welke configuraties (combinaties van factoren) van de bovenstaande vier condities succesvol zijn geweest in de beïnvloeding van de besluitvorming. De onderzoeksvraag luidt:

Onder welke condities hebben burgers invloed gehad op de besluitvorming over de vestiging van asielzoekerscentra in hun gemeente in de periode 2014-2016?

Aan de hand van *Qualitative Comparative Analysis* (QCA) is onderzocht welke configuraties succesvol waren in de beïnvloeding van de besluitvorming. Er zijn drie hypothesen die onderzocht worden in dit onderzoek:

- Hypothese 1a: Geen individuele conditie is voldoende voorwaarde voor verandering van besluitvorming; dit vindt plaats bij twee of drie condities.
- Hypothese 1b: De aanwezigheid van zowel consultatie als inspraak, gaat niet gepaard met antagonistisch protest.
- Hypothese 2: De aanwezigheid van een vorm van protest (agonistisch of antagonistisch) is noodzakelijk om tot verandering van de besluitvorming te leiden.

Uit het onderzoek blijkt dat hypothese 1b wordt bevestigd, de andere twee hypothesen worden ontkracht. Zo bleek bij hypothese 1a dat antagonistisch protest in drie gemeenten voldoende was voor een wijziging. Verder blijkt dat agonistisch protest niet noodzakelijk is voor een wijziging en dat alleen consultatie onvoldoende is om tot een wijziging van het besluit te komen. Daarnaast waren configuraties met drie verschillende condities in alle gevallen succesvol. Tegenstrijdige uitkomsten lijken verklaard te kunnen worden door de verschillen in intensiteit van de protesten. Dit biedt

mogelijkheden voor vervolgonderzoek, waarbij hier verder op wordt ingezoomd. Dit onderzoek laat zien dat burgers op veel verschillende manieren invloed hebben gehad op de besluitvorming van asielzoekerscentra en dat er in veel gevallen naar de geluiden uit de samenleving is geluisterd. Opvallend is dat gemeenten burgers nauwelijks intensief betrokken hebben bij de besluitvorming over azc's. Er waren vaak wel bijeenkomsten waarop burgers konden spreken, maar er is maar in twee gemeenten intensief advies gegeven door burgers. In deze gemeenten was er geen antagonistisch protest. Het lijkt daarom zinvol voor gemeenten om burgers intensiever te betrekken bij de besluitvorming over azc's. Ook blijkt dat in de zes grootste steden waar burgers protesteerden er geen wijziging van de plannen is geweest. Extra onderzoek moet uitwijzen hoe dit te verklaren is.

Voorwoord

Na enkele maanden onderzoek rond ik hiermee mijn masterscriptie en daarmee de master Bestuur & Beleid af. In dit onderzoek heb ik mij verdiept in twintig verschillende azc's en de bijbehorende weerstand. In 2015 werd door mijn interesse voor azc-protessen gewekt met een NOS artikel over de vraag of gewelddadig protesteren tegen een azc loont. Toen ik aan mijn scriptietraject begon zat ik nog steeds met de vraag of dit daadwerkelijk zo was. Dit is de aanleiding geweest om hier mijn scriptie over te schrijven.

Nu, bijna drie jaar later, moet ik eerlijk zeggen dat ik op die vraag nog geen sluitend antwoord heb gekregen, maar ik ben wél een heleboel te weten gekomen over de invloed die burgers kunnen hebben op de besluitvorming over de komst van azc's.

Dit onderzoek had niet tot stand kunnen komen zonder mijn begeleider dr. Rianne Dekker. Zij wist me met haar feedback tot op de laatste dag voor de deadline enorm te helpen. Vooral met de gebruikte onderzoeksmethode *Qualitative Comparative Analysis* (QCA) heb ik veel aan haar hulp gehad. Hetzelfde geldt voor prof. dr. Barbara Vis die mij met QCA en de rest van mijn onderzoek erg geholpen heeft.

Ruben Puylaert

Utrecht, juni 2018

Inhoudsopgave

Samenvatting	ii	
Voorwoord	iv	
1. Inleiding	1	1 Burgers verzetten zich tegen asielzoekerscentra 2 Wetenschappelijke relevantie 3 Maatschappelijke relevantie 4 Onderzoeksvraag
2. Theoretisch Kader	5	5 Achtergrond van asielprotest 6 Invloed 7 Verschillende houdingen van burgers 8 Verschillende soorten invloedsuitoefening door burgers 11 Besluitvorming 12 Hypotheses
3. Methodologie	14	14 Casusselectie 16 Dataverzameling & -Analyse 21 Betrouwbaarheid 21 Validiteit
4. Resultaten	24	24 Casusbeschrijving en kalibratie condities 35 Condities voor verandering van besluiten over azc's 38 Analyse
5. Conclusie en Discussie	42	42 Beantwoording onderzoeksvragen 44 Wetenschappelijke toevoeging 45 Maatschappelijke toevoeging 46 Reflectie
6. Literatuur	48	48 Wetenschappelijke literatuur 51 Grijs literatuur
7. Bijlagen	53	53 Bijlage I: geplande azc's 2014-2016 56 Bijlage II: data 63 Bijlage III: codeboom
Figuren & tabellen		8 Tabel 1: vier burgerschapsstijlen 14 Figuur 1: Asielaanvragen 1997-2017 20 Tabel 2: Casusselectie en gebruikte documenten 23 Tabel 3: operationalisatie condities 36 Tabel 4: Ruwe datamatrix 37 Tabel 5: Waarheidstabel 37 Tabel 6: QCA minimalisatie 40 Tabel 7: Grootte vestigingsplaats azc

1. Inleiding

1.1 Burgers verzetten zich tegen asielzoekerscentra

Eind 2015 was Geldermalsen het toneel van een heftig protest tegen de komst van een asielzoekerscentrum (azc) voor 1500 vluchtelingen in het dorp. De raadszaal werd omsingeld, bekogeld met vuurwerk, stenen en blikjes en de mobiele eenheid moest voorkomen dat het gebouw bestormd werd door relschoppers (NOS, 2015a). Kort na de rellen werd het plan voor de komst van het azc heroverwogen en in juni 2016 besloot de gemeenteraad volledig van het plan af te zien (NOS, 2016a). Geldermalsen was niet de enige plaats in Nederland waar hevige protesten waren tegen de komst van azc's. Tussen 2014 en 2016 waren er in 48 plaatsen plannen voor een azc (COA, 2018a; NOS, 2016b). Uit bestudering van nieuwsberichten over deze 48 plaatsen blijkt dat in twintig van deze gemeenten burgers hebben getracht invloed uit te oefenen op deze besluiten. In sommige plaatsen kwam er uiteindelijk geen azc, of werden er minder vluchtelingen of statushouders gehuisvest (NOS, 2016b).

Al dan niet gewelddadig protest is één van de manieren waarop burgers proberen invloed te hebben over de komst van azc. Gemeenten proberen vaak ook om burgers te betrekken. In tien van de twintig gemeenten waar burgers zich tegen een azc hebben verzet, zijn er door de gemeente burgers geconsulteerd geweest (COA, 2014a; COA, 2014b). In twintig gemeenten hebben burgers op verschillende manieren geprobeerd invloed te hebben op de beslissing over de komst van asielzoekerscentra. In sommige plaatsen is het geplande azc uiteindelijk niet gekomen of zijn de plannen aangepast, maar op veel andere plaatsen is het plan wel doorgezet. In de literatuur zijn veel artikelen te vinden over de manieren waarop burgers invloed kunnen hebben. Denk aan de bekende 'participatieladder' van Arnstein (1969) en artikelen over de invloed van protest van Huberts (e.g. 1987, 1988). In tien van de twintig gemeenten waar burgers getracht hebben invloed uit te oefenen, is er ook wijziging van het plan geweest. Is dit gekomen door de invloed van burgers die Arnstein en Huberts beschrijven? Oftewel: komt de theorie overeen met de praktijk bij invloedsoefening bij beslissingen over azc's?

In dit onderzoek staan de manieren waarop burgers invloed hebben gehad op de besluitvorming over de komst van asielzoekerscentra centraal. Er worden vier manieren onderscheiden: consultatie, inspraak, agonistisch protest en antagonistisch protest. In het theoretisch kader wordt verder ingegaan op deze vier manieren waarop burgers invloed kunnen hebben op beleid. Invloed houdt in

dit geval in dat een actor door acties van burgers een beslissing neemt, die meer in het voordeel is van de protesterende burgers, dan dat zij aanvankelijk van plan waren (Huberts 1988; Michalowitz, 2007, p. 134). De beslissing is de uiteindelijke keuze die de Gemeenteraad, het college van B en W, of het COA (in samenspraak) hebben gemaakt.

Het doel van deze scriptie is om aan te tonen wat de invloed is van burgers op de besluitvorming in gemeentes over de vestiging van asielzoekerscentra. Deze verschillende manieren om invloed te uit te oefenen, worden vervolgens getest bij een aantal gemeenten waar wel en waar niet een azc is gekomen. Het gaat om de gemeenten waar in de jaren 2014-2016 sprake was van de komst van een azc en waarbij burgers getracht hebben invloed uit te oefenen.

Hiermee wordt inzicht geboden in besluitvorming op lokaal niveau en hoe burgers hierop invloed hebben. Dit kan ervoor zorgen dat gemeenteraden en burgers beter weten wat er wel en wat er niet succesvol is bij gevoelige besluitvorming. Hierdoor kan het besluitvormingsproces soepeler verlopen en kunnen burgers beter betrokken worden. Aan de hand van de notulen van raadvergaderingen, verslagen van informatiebijeenkomsten en analyse van berichtgeving in lokale media wordt getracht hierin inzicht te bieden. Dit gebeurt met *Qualitative Comparative Analysis (QCA)*. Deze methode is geschikt om bij een middelgrote hoeveelheid casussen kwalitatief de diepte in te gaan, maar ook om de grote lijnen goed weer te geven (Schneider & Wagemann, 2012, p. 10). Hierdoor is het geschikt om de unieke situatie van de verschillende gemeenten uit te lichten, maar ook om de grote lijnen van het onderzoek bij twintig gemeenten weer te geven.

1.2 Wetenschappelijke relevantie

Arnstein (1969) introduceerde in *A ladder of citizen participation* de participatieladder waarin zij negen gradaties van burgerparticipatie uiteen zet. Hierin schrijft zij bij over de treden consultatie en inspraak dat de invloed van burgers hierbij niet groot is. De invloed van protesteren op besluitvorming lijkt ook niet groot te zijn (Giugni, 2007). Het lijkt eerder geschikt te zijn voor *agenda-setting*, dan voor het beïnvloeden van democratische besluitvorming (Amenta et al., 2010). In de monitor integriteit en veiligheid openbaar bestuur 2016 wordt gesteld dat gewelddadig gedrag (in deze scriptie onder antagonistisch protest geschaard) van geringe invloed is op besluitvorming (Bouwmeester et al., 2016, p. 46).

In de media kwam naar voren dat er in veel plekken een wijziging van de plannen voor azc's is geweest (NOS, 2016b; RTL Nieuws, 2015a). Gezien de vele protesten doet dit vermoeden dat er

weldegelijk invloed is geweest door burgers. In dit onderzoek wordt dus onderzocht hoe beslissingen over azc's beïnvloed zijn. Hoe kan het dat de literatuur aangeeft dat er weinig invloed mogelijk is, maar dat bij meer dan de helft van de casussen een verandering is geweest? Door te onderzoeken welke combinaties van factoren tot een bepaalde uitkomst leiden, zorgt dit voor een aanvulling op de literatuur van beïnvloeding van burgers en specifiek op het gebied van azc's of andere gepolariseerde onderwerpen. Hiermee is het een wetenschappelijk relevant onderzoek.

Er is al veel onderzoek gedaan naar protesten van burgers. Dit gaat echter vaak over de mobilisatie van burgers en de psychologie erachter (e.g. Van Stekelenburg, Klandermans, Van Dijk, 2009; Klandermans, 1996), of de invloed van protest op een heel specifiek onderwerp, zoals de aanleg van rijkswegen (Huberts, 1988). Er is al wel onderzoek gedaan naar de invloed van gewelddadig protest bij asielzoekerscentra (Karsten & Van der Velden, 2018), maar hierbij is gebruik gemaakt van een relatief kleine steekproef en is er niet gekeken naar andere vormen van invloed van burgers. In Oostenrijk is onderzocht welke factoren van belang waren bij burgers om invloed uit te oefenen (Haselbacher & Rosenberger, 2018) Dit onderzoek zorgt voor een aanvulling door net zoals Van der Velden en Kasten (2018) de Nederlandse context te bestuderen, maar hierin meer casussen mee te nemen en net als Haselbacher en Rosenberger (2018) ook naar andere factoren te kijken. Hierdoor neemt de generaliseerbaarheid toe.

1.3 Maatschappelijke relevantie

De komst van asielzoekerscentra is in de jaren 2014-2016 een belangrijk thema geweest in de Nederlandse landelijke en lokale politiek. De vluchtelingenproblematiek leeft ook in de media en bij burgers enorm; het is sinds 2015 het meest genoemde maatschappelijke probleem volgens het Sociaal Cultureel Planbureau (Den Ridder, Mensink, Dekker, 2016, p. 32; Den Ridder, Andriessen, Dekker, 2017, p. 2). Door de hoge instroom van vluchtelingen was de druk op gemeenten en het COA om azc's te openen toegenomen. In de periode 2014-2016 hebben burgers op veel plekken getracht het plan te laten wijzigen (NOS, 2016b). Dit laat zien dat de komst van een azc naar een plaats erg leeft onder de lokale bevolking. Met dit onderzoek wordt inzicht geboden in de manieren waarop burgers invloed kunnen uitoefenen en hoe gemeenten dit kunnen faciliteren. Zo biedt het inzicht in het nut van het betrekken bij burgers bij beslissingen over azc's en kan het gemeenten leren of gewelddadig protest werkt. Er is al meermaals in de media geschreven over de werking van protest bij azc's, maar zonder wetenschappelijke onderbouwing (NOS, 2016b; RTL Nieuws, 2015a). Dit onderzoek is dus van belang om een goed debat te kunnen voeren over een groot maatschappelijk probleem.

Bij meerdere gemeenten was er sprake van protesten waarbij geweld werd gebruikt of anderszins de wet werd overtreden. Noordegraaf et al. (2009) leren ons dat geweld en bedreiging toeneemt in het openbaar bestuur. Als dit daadwerkelijk effect heeft op lokale besluitvorming, en daarmee de democratie aantast, is het van belang dat er gekeken wordt hoe de democratische besluitvorming gewaarborgd kan blijven. Deze scriptie geeft geen antwoord hoe dit zou moeten, dus hier zou dan extra onderzoek voor nodig zijn.

Daarnaast gaat dit onderzoek in op het betrekken van burgers door consultatie en inspraak. Als dit een succesvolle combinatie blijkt, kunnen gemeenten hier meer gebruik van maken bij de besluitvorming over de komst van azc's, waardoor ongeregelde heden voorkomen kunnen worden. Dit onderzoek geeft dus het benodigde inzicht over de werking van verschillende combinaties van condities van beïnvloeding door burgers bij de besluitvorming over azc's.

1.4 Onderzoeksvraag

De hoofdvraag van het onderzoek luidt als volgt:

Onder welke condities hebben burgers invloed gehad op de besluitvorming over de vestiging van asielzoekerscentra in hun gemeente in de periode 2014-2016?

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, zijn er twee deelvragen opgesteld:

1. Op welke manieren hebben burgers geprobeerd invloed uit te oefenen op de komst van azc's in hun gemeente?
2. Welke beslissingen zijn genomen over de komst van asielzoekerscentra?

In hoofdstuk twee worden de kernconcepten van het onderzoek toegelicht en worden de hypotheses opgesteld. In dit hoofdstuk wordt ook ingegaan op de indicatoren die van belang zijn om het onderzoek uit te voeren. In hoofdstuk drie wordt de onderzoeksmethode nader toegelicht. Dit onderzoek is een multiple-case study van twintig gemeenten, waar aan de hand QCA de hoofdvraag beantwoord wordt. In dit hoofdstuk wordt ook ingegaan op de keuze voor de verschillende gemeenten. In hoofdstuk vier worden de bevindingen besproken waarna in hoofdstuk vijf de hoofden deelvragen beantwoord worden.

2. Theoretisch kader

Om de hoofdvraag goed te kunnen beantwoorden, worden in dit hoofdstuk de belangrijkste theoretische begrippen toegelicht en ingekaderd. Eerst wordt de achtergrond van protest tegen asielzoekers (centra) toegelicht. Vervolgens wordt het concept invloed ingekaderd, waarna de verschillende houdingen en invloedsuitoefeningen van burgers worden toegelicht. Ten slotte worden er drie hypothesen opgesteld.

2.1 Achtergrond van asielprotest

In Nederland, maar ook in veel andere landen, zijn er deze eeuw protesten geweest tegen de komst van asielzoekers (Grillo, 2005; Hubbard, 2005; Blommaert et al., 2003). Nederland is één van de meest populaire bestemmingen voor vluchtelingen die naar Europa trekken (Zorlu & Van der Welle in Martín et al., 2016, pp. 93-104). In lokale gemeenschappen zorgt deze toestroom vaak voor dubbele gevoelens. Aan de ene kant levert het economisch gewin op voor de lokale middenstand, maar aan de andere kant zorgt de komst van groepen asielzoekers in hun 'achtertuin' ook voor een onveilig gevoel (Zorlu, 2017, p. 1). Ongeveer 40% van de Nederlanders heeft een negatieve houding ten opzichte van asielzoekers (Zorlu, 2017, p. 21). Nederlanders met een hogere sociaaleconomische positie zijn een stuk minder negatief dan gemiddeld over de komst van een azc naar hun omgeving en de komst van asielzoekers in het algemeen. Hetzelfde geldt voor oudere mensen. Zij staan positiever tegenover asielzoekers dan jongeren tussen de 16 en 35 jaar. De houding tegenover asielzoekers verschilt dus afhankelijk van iemands achtergrond. Aan de andere kant speelt ook mee hoe groot de opvanglocatie is. Lubbers, Coenders en Scheepers (2006, p. 248) stellen dat ongeveer de helft (51,3%) van de Nederlanders problemen heeft met kleine azc's die in hun buurt zouden komen en dat dit bij grote azc's oploopt tot ongeveer 90%. Er is dus maar tien procent die het helemaal niet uitmaakt dat er een azc in hun buurt komt.

Vaak wordt een asielzoekerscentrum gezien als NIMBY (not-in-my-backyard) (Hubbard, 2005; Dean, 1992). Bij een NIMBY vrezen burgers negatieve gevolgen van de vestiging van een voorziening zoals een vliegveld, windmolens of spoorwegen. Asielzoekerscentra worden hier door sommige auteurs ook onder geschaard (Hubbard, 2005; Maloch & Stanley, 2005). Hiervan uitgaande zouden burgers dus negatiever staan tegenover azc's bij hen in de buurt, dan als deze elders geplaatst zou worden. Zorlu (2017) stelt dat azc's niet per se NIMBY's zijn, omdat uit zijn onderzoek blijkt dat de weerstand tegen azc's niet gebonden is aan de nabijheid ervan, maar dat mensen vaker pertinent tegen azc's zijn. De afkeer voor azc's is namelijk niet sterker in de nabijheid van een azc dan verder weg. Het idee

van de backyard hoeft dus geen rol te spelen in het geval van azc's. De bezwaren die er echter worden aangedragen, zoals veiligheid en huizenprijzen, tegen NIMBY's kunnen wellicht wel (deels) meespelen bij de houding tegenover de komst van een azc. Hubbard (2005) geeft aan dat in plaats van het NIMBY-idee racistische motieven ten grondslag kunnen liggen van het protest tegen azc's. Terwijl in het publieke debat dit wel als NIMBY wordt neergezet. Dit kan ook in Nederland meespelen. Zo signaleert het Sociaal Cultureel Planbureau een toename in racisme in de Nederlandse samenleving en (Den Ridder, Andriessen & Dekker, 2017, p. 37-39). Naast de motieven voor protest, is er ook onderzoek gedaan naar de invloed van protest bij asielzoekerscentra.

Karsten en Van der Velden (2018) beschrijven de invloed van gewelddadig protest, bedreiging en intimidatie op de besluitvorming in drie Nederlandse gemeenten (Bernheze, Steenberg, Geldermalsen). Uit hun onderzoek komt naar voren dat veel raadsleden in deze gemeente dreiging hebben ervaren en dat een paar raadsleden zich direct door geweld of bedreiging hebben laten beïnvloeden. Het geeft echter geen hard bewijs dat gewelddadig protest loont. Het heeft daar echter wel debatverstorend gewerkt; er kon geen fatsoenlijk gesprek meer over gevoerd worden. In Oostenrijk is er bij 113 azc's gekeken wat de invloed van protest was op de besluitvorming (Haselbacher & Rosenberger, 2018). Hieruit bleek dat daar de asielprotesten, met een vergelijkbare indeling van beïnvloedingsvormen (benoemen, demonstreren, confronteren, geweld) als in dit onderzoek, relatief vaak tot een wijziging van de plannen voor een azc hebben geleid. Zo werd bij een derde van de casussen het plan geschrapt, bij een derde de capaciteit of locatie gewijzigd en bij een derde bleef het plan ongewijzigd (Haselbacher & Rosenberger, 2018, p. 259). Gezien de verklarende functie, wordt er ook in dit onderzoek gekeken naar de uitwerking van verschillende beïnvloedingsvormen op de besluitvorming.

2.2 Invloed

Michalowitz (2007, p. 134) refereert bij de definitie van invloed naar de definitie van macht die Weber (1980, p. 21) gebruikt. Macht wordt door Weber gezien als het vermogen van een actor, om een andere actor, eventueel tegen diens wil, een bepaalde actie te laten ondernemen. Volgens Michalowitz is invloed hier een afgezwakte variant van; een actor wordt verleid om een actie te ondernemen, ook als die dat aanvankelijk niet van plan was. Huberts (1988, p. 20) gebruikt een iets andere omschrijving van invloed. Het gaat volgens hem om dat de aanwezigheid, het denken of het doen van een actor A, actor B ertoe brengt de belangen van actor A meer te dienen dan B van plan was te doen zonder A. Als we deze twee definities vertalen naar dit onderzoek, betekent het dat

burgers met hun acties ervoor zorgen dat het besluit over een azc meer in hun voordeel verandert, dan de gemeente(raad) of het COA aanvankelijk van plan was.

Braam (1975, in Huberts, 1988, p. 33) stelt dat het vaststellen van causaliteit bij invloed problematisch is. Het is lastig vast te stellen of actie A tot gevolg B leidt. Er zouden immers ook andere acties of voorwaarden dan A tot B kunnen leiden. In dit onderzoek wordt invloed dan ook niet vastgesteld als het gevolg van één actie, maar wordt er gekeken naar de verschillende acties die in combinatie eventueel tot een andere beslissing geleid kunnen hebben. Hierna wordt ingegaan op de verschillende houdingen van burgers die tot acties kunnen leiden. Bij deze acties zijn enkele hypothesen opgesteld over verschillende combinaties van factoren die tot invloed kunnen leiden. Aan de hand van QCA worden deze getest. QCA houdt ook rekening met de complexiteit van causaliteit. Hierop wordt in hoofdstuk drie verder ingegaan.

2.3 Verschillende houdingen van burgers

Er zijn verschillende manieren waarop burgers invloed kunnen hebben op besluitvorming in de politiek. De meest voor de hand liggende manier om invloed te hebben op besluitvorming is door de representatieve democratie. Door te stemmen op volksvertegenwoordigers beïnvloed je direct en indirect de beslissingen die genomen worden in de politiek. Tegenwoordig worden burgers ook steeds vaker betrokken door middel van deliberatieve democratie, waarbij burgers met elkaar in gesprek gaan om tot consensus te komen over beleid en de beleidsmakers daarna de input kunnen gebruiken (Dryzek, 2000, pp. 1-2). Maar ook als burgers zelf niet betrokken worden bij beslissingen, hebben zij mogelijkheden om invloed uit te oefenen. Denk hierbij aan stakingen, protestmarsen of handtekeningenacties. Om duidelijk te hebben welke burgers allemaal invloed uit willen oefenen op het beleid, kunnen burgerschapsstijlen in vier verschillende categorieën ingedeeld. Verhoeven (2004, p. 71) onderscheidt hierbij actieve, afwachtende, afhankelijke en afzijdige burgers. De indeling in deze vier categorieën gebeurt op basis van twee dimensies: politieke participatie en politieke betrokkenheid. Het kwadrant wat hierbij ontstaat is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Vier burgerschapsstijlen (Verhoeven 2004)

		Politieke participatie	
		+	-
Politieke Betrokkenheid	+	Actief	Afwachtend
	.	Afhankelijk	Afzijdig

Burgerschap betekent in dit geval “de concrete invullingen die burgers op basis van hun rechten en plichten geven aan hun interacties met de overheid bij de vormgeving van publieke belangen.” (WRR, 2002, p.89). De actieve stijl wordt gekenmerkt door betrokkenheid bij beleid, vertrouwen in het bestuur en positief over participatievormen.

De afwachtende stijl kent dezelfde positieve houding tegenover de nationale overheid als de actieve vorm, maar wordt ook gekenmerkt door een reactieve houding tegenover de lokale politiek en mindere deelname bij politieke activiteiten. De afhankelijke burgerschapsstijl kent meer afstand tot de nationale overheid dan de vorige twee stijlen, maar heeft wel betrokkenheid bij de lokale politiek. De afzijdige stijl heeft een grote afstand tot de politiek en staat wantrouwig ten opzichte van gezag (WRR, 2002, p. 107; Verhoeven 2004, pp. 70-72; Verhoeven 2009, pp. 37-40).

Deze verschillende perspectieven op burgerschap en daarmee de houdingen die burgers aannemen richting de politiek, verklaren de verschillende vormen van invloeduitoefening. Burgers die betrokken zijn en politiek participeren zijn eerder geneigd om deel te nemen aan inspraak- en consultatiebijeenkomsten (Verhoeven, 2009, p. 38). Toch kunnen ook burgers met een andere burgerschapsstijl actief of *online* worden, zoals Verhoeven (2009, p. 62) dit noemt. Als een onderwerp erg in de buurt komt en ze persoonlijk aangaat, zijn zij ook steeds meer in staat om hier actie tegen te ondernemen. In dit soort gevallen zullen dus niet alleen de actieve of afhankelijke burgers proberen het beleid te beïnvloeden, maar participeren ook burgers die normaal afwachtend of afzijdig zijn. Dit kan dus ook verklaren waarom er in sommige gevallen grote groepen burgers mee doen aan protesten bij azc's en waarom er meerdere vormen tegelijk voorkomen.

2.4 Verschillende soorten invloeduitoefening door burgers

In de meeste gevallen zijn burgers niet heel erg betrokken bij de politiek. Ze handelen vaak niet proactief bij politieke kwesties, maar zijn juist reactief. Als iets hun aandacht trekt, zijn ze bereid om erop in te spelen en voor zichzelf op te komen. Op dit moment gaan zij dus van *stand-by* naar *online*.

In de politiek is dit besef er ook en daarom wordt er getracht in te spelen op de wens van burgers om in sommige gevallen mee te beslissen over beleid (Verhoeven, 2009, pp. 62-64). Arnstein (1969) onderscheidt in zijn bekende participatieladder acht verschillende 'treden' van burgerparticipatie. Hiervan zijn er twee relevant voor dit onderzoek. Dit zijn (van weinig invloed naar meer invloed): consultatie van burgers en inspraak van burgers. Aan de onder- en bovenkant van de ladder bevinden zich ook nog treden waar niet geparticipeerd wordt en treden waar de burgers (deels) de macht hebben. Deze zijn niet van toepassing op dit onderzoek omdat aan de onderkant burgers geen invloed kunnen hebben op het beleid en omdat de bovenkant van de ladder niet van toepassing is op deze casus. Daarnaast gaat het ook om het zenden van de burgers zelf. Hierdoor valt bijvoorbeeld informatieverstrekking weg, omdat burgers hierbij niets te zeggen hebben. Consultatie en inspraak zijn op initiatief van de overheid. Hierbij organiseren bijvoorbeeld de gemeente en het COA samen een inspraakbijeenkomst, of stelt de gemeente een adviesgroep in. In paragraaf 2.4.3 en verder worden twee vormen van protest behandeld, die juist niet op initiatief van de overheid, maar vanuit de burger worden ondernomen.

2.4.1 Consultatie

Bij consultatie krijgen burgers van de overheid de kans om hun stem te laten horen. Er is echter geen garantie dat er iets gebeurt met de input van hen. Arnstein (1969, p. 219) geeft aan dat dit eigenlijk gecombineerd moet worden met andere varianten van inspraak, omdat anders de kans niet groot is dat er iets gebeurt met de mening van de burgers.

Voorbeelden van consultatie zijn inwonersenquêtes of inspraakavonden waar burgers hun zegje kunnen doen, maar waarbij het onduidelijk is of er daadwerkelijk wat gebeurt met hun input. In dit geval wordt het succes vaak afgemeten aan de hoeveelheid ingevulde enquêtes of de opkomst van de bijeenkomst (Arnstein, 1969, pp. 219-220). In dit onderzoek wordt onder consultatie het volgende verstaan: de overheid biedt burgers de kans om hun mening te geven over de plannen voor een azc. Informatieavonden waar burgers alleen kunnen luisteren en een vraag kunnen stellen, vallen hier dus niet onder, maar burgers die inspreken tijdens een gemeenteraadsvergadering wel, omdat burgers daar ook van de overheid de kans krijgen om in te spreken en het onduidelijk is of er iets mee gebeurt. Enquêtes en referenda worden ook onder consultatie geschaard.

2.4.2 Inspraak

Bij inspraak krijgen burgers de kans om advies te geven over een bepaald onderwerp. Vaak zijn dit enkele burgers die gevraagd worden om hun visie op een specifiek beleid te geven. Uiteindelijk ligt de beslissing hierbij nog wel bij de politiek en hangt dus hun invloed met name af van de kwaliteit en in welke mate ze de bevolking achter hun voorstel hebben (Arnstein, 1969, p. 220). Inspraak is een concretere en intensievere vorm dan consultatie. Bij inspraak komen burgers vaak meermaals bij elkaar om tot een uitgebreid advies te komen over een bepaald onderwerp. In dit onderzoek wordt van inspraak gesproken als burgers de kans krijgen om echt input te leveren aan beleidsmakers, bijvoorbeeld door een adviesrapport te schrijven. Ook als een groep burgers de kans krijgt om mee te denken over de invulling van de komst van een azc, bijvoorbeeld de direct omwonenden, of een buurtcomité wordt dit als inspraak meegenomen.

2.4.3 Protesteren

De bovengenoemde varianten van burgerparticipatie zijn op initiatief van de gemeente zelf, of democratisch verankerd (inspraakrecht); zij organiseren immers inspraakavonden, sturen enquêtes uit, of vragen om advies over een project. Burgers kunnen ook hun invloed uitoefenen op een ongevraagde manier, bijvoorbeeld door te protesteren. Verhoeven (2009, p. 65) stelt dat ondanks de verschillende pogingen om burgers meer bij de politiek te betrekken, het onvermijdelijk is dat er conflicten ontstaan met burgers. Kenmerken van dit soort conflicten zijn dat er bij collectieve actie tenminste één overheid betrokken is als partij in een eis; er een partij een eis heeft; en dat als een eis wordt ingewilligd dat minstens één van de partijen zal beïnvloeden (Tilly & Tarrow, 2007, p. 438). Dit soort conflicten uiten zich deels georganiseerd via burgerbewegingen zoals vakbonden en burgerrechtenbewegingen, maar soms ook ongeorganiseerd door groepsmobilisatie. Bij groepsmobilisatie is er tegen bepaalde voorstellen massaal protest, zoals tegen kernwapens in het begin van de jaren '80. Dit liet zien dat burgers ook invloed konden hebben door buiten de gebaande paden te treden (Verhoeven, 2009, p. 66).

2.4.4 Agonistisch protest

Verhoeven (2009, pp. 66-67) en Mouffe (2000) beschrijven dat conflicten op twee manieren te duiden zijn: agonistisch protest en antagonistisch protest. Agonistisch houdt dit in dat er wij-zij-denken is waarbij er conflicten zijn tussen twee partijen die elkaar als tegenstanders zien. Agonisme is geschikt om de politieke betrokkenheid van burgers te duiden die kritiek hebben op beleid en dit uiten door te protesteren, maar daarbij binnen de grenzen van de democratische rechtsstaat blijven

(Verhoeven, 2009, p. 67). Agonistisch protest kan in dit geval van alles zijn wat de overheid niet gefaciliteerd heeft. Zo is een protestmars tegen de komst van een azc in een dorp agonistisch protest, maar is inspreken op een raadsvergadering dit niet; dat wordt bij consultatie ingedeeld. Het protest blijft echter wel binnen de grenzen van de wet. Enkele andere voorbeelden zijn: een handtekeningenactie, het ophangen van spandoeken of het starten van een rechtszaak om het azc tegen te houden.

2.4.5 Antagonistisch protest

Antagonistisch protest houdt in dat er sprake is van vijandigheid, waarbij er geen gedeeld referentiekader is, waardoor het conflict onoplosbaar is. In praktijk betekent deze indeling dat bij agonisme de tegenstanders binnen de grenzen van de wet blijven in hun protest en dat bij antagonisme de wet overtreden wordt, onder andere met gewelddadige acties. Voorbeelden van antagonistische groepen zijn bijvoorbeeld terroristen, maar vaak ook dierenactivisten of krakers en hun onvrede omzetten in geweld (Verhoeven, 2009, p. 66). In dit onderzoek worden protesten onder antagonistisch geschaard als daarbij een strafbaar feit heeft voorgedaan. Dit gaat dan bijvoorbeeld om geweldsmisdrijven, bedreiging of brandstichting.

2.5 Besluitvorming

Bij de beslissing om een azc in een gemeente te vestigen zijn meerdere partijen betrokken. Het COA vestigt in overleg met het college van B en W van een gemeente een azc (COA, 2018b). De gemeente is daarbij niet verplicht om hier ook de gemeenteraad bij te betrekken. Al moet in sommige gevallen het bestemmingsplan van een locatie gewijzigd worden en daar gaat de gemeenteraad vaak wel over (VNG, 2018). In de meeste gevallen beslist het college echter pas over de komst van een azc als de gemeenteraad hierbij betrokken is.

Het besluit over de komst van een azc kan dus bij verschillende partijen veranderen. Dit kan bij het COA, het college, de gemeenteraad en in sommige gevallen de toenmalig staatssecretaris, zoals in Oranje het geval was (NOS, 2016c). In dit onderzoek wordt gesproken van een wijziging van het besluit als één van de bovengenoemde partijen ervoor zorgt dat het oorspronkelijk geopenbaarde plan wijzigt. Deze wijziging kan op een aantal manieren. Het kan dat de plaats van het azc wijzigt, zodat het bijvoorbeeld in een andere wijk wordt gevestigd; het kan dat de opvangcapaciteit, oftewel grootte, van het azc wijzigt; het kan dat het soort bewoner van het azc wijzigt, van bijvoorbeeld jonge

mannen naar gezinnen; het kan dat de duur van het azc wijzigt; en ten slotte kan ook het volledige azc worden afgeblazen. Bij deze veranderingen van het plan wordt het als een wijziging gezien.

2.6 Hypotheses

Eerder is al gesteld dat causaliteit van invloed lastig vast te stellen. Dit is een probleem dat vaker bij kwalitatief onderzoek voorkomt. Er wordt hier niet uitgegaan van de uniformiteit van causale effecten waarbij X tot Y leidt (Pattyn, Gerrits, Verweij, 2015). QCA leent zich om hypothesen van samengestelde causaliteit te toetsen. Dat wil zeggen dat een combinatie van factoren tot een bepaalde uitkomst kan leiden. Hierop zijn de drie onderstaande hypothesen op gebaseerd.

In de inleiding is al naar voren gekomen dat de verwachte gevolgen van de individuele manieren van beïnvloeding niet groot zijn. Consultatie, inspraak of één van de vormen van protest blijken vanuit de literatuur niet tot veel invloed te leiden. Aangezien er bij veel azc's wijzigingen zijn geweest in de besluitvorming, doet dit vermoeden dat dit door een combinatie van factoren komt. Hier vloeit hypothese 1a uit voort:

Hypothese 1a: Geen individuele vorm van beïnvloeding is voldoende voorwaarde voor verandering van besluitvorming; dit vindt plaats aanwezigheid van bij twee of drie beïnvloedingsvormen.

Door burgers te betrekken bij de besluitvorming door ze hun mening te laten geven en ze uitgebreid de kans te geven advies uit te brengen, is de kans groter dat ze meer vertrouwen hebben in het lokale bestuur (Irvin & Stansbury, 2004, p. 62). Burgers met een laag politiek vertrouwen zijn eerder geneigd om deel te nemen aan (illegale) protesten (Citrin, 1974). Als burgers meer vertrouwen in politiek hebben, is de kans dus kleiner dat ze overgaan tot geweld of andere vormen van antagonistisch protest. Dit leidt tot hypothese 1b.

Hypothese 1b: De aanwezigheid van zowel consultatie als inspraak, gaat niet gepaard met antagonistisch protest.

Arnstein (1969) geeft aan dat de verwachte invloed van consultatie en inspraak niet groot is. Het lijkt er dus op dat er meer nodig is dan deze twee varianten van beïnvloeding om tot een wijziging van de plannen voor een azc. Op het eerste gezicht lijkt het erop dat bij azc's waar rellen zijn geweest (Heesch, Geldermalsen), of vreedzamer protest (Steenbergen) wel sprake te zijn van verandering. Dit

doet vermoeden dat een vorm van protest noodzakelijk is voor een aanpassing van de besluitvorming.

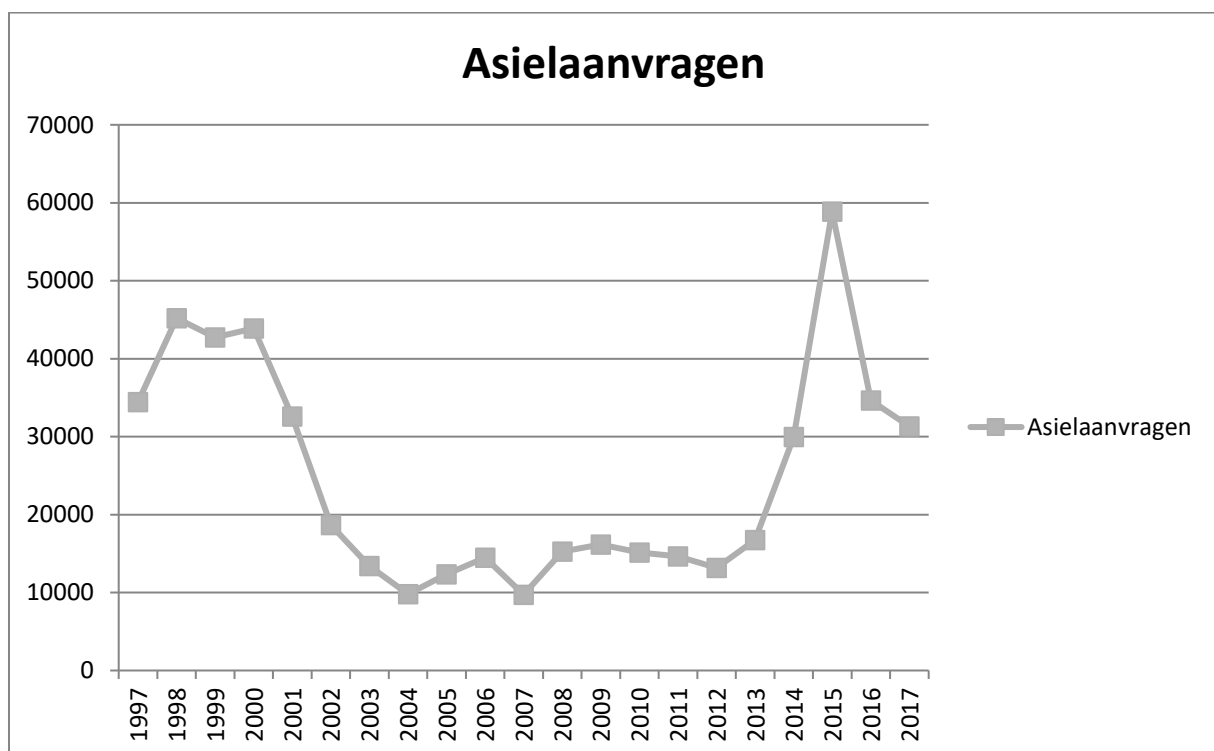
Hypothese 2: De aanwezigheid van een vorm van protest (agonistisch of antagonistisch) is noodzakelijk om tot verandering van de besluitvorming te leiden.

In het volgende hoofdstuk wordt de manier waarop de hypothesen getest worden nader toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de hypothesen verder besproken.

3. Methodologie

3.1 Casusselectie

In Nederland zijn er sinds de vluchtelingen crisis die begon met de Syrische burgeroorlog in 2011, veel nieuwe azc's bijgekomen (Holmes & Castañeda, 2016; COA, 2018a). De afgelopen jaren is er door terugloop van het aantal vluchtelingen ook weer een deel gesloten. Op dit moment worden er op 61 locaties in Nederland vluchtelingen ondergebracht (COA, 2018a). Ongeveer de helft van deze locaties is na 2015 geopend, toen de toestroom van vluchtelingen in Nederland het hoogste aantal van de afgelopen decennia bereikte (Figuur 1).

Figuur 1 Asielaanvragen 1997-2017 (Vluchtelingenwerk Nederland, z.j.)

De casusselectie omvat twintig van de 48 azc's (zie bijlage I). De selectie is niet willekeurig gedaan, maar met het doel om zo relevant mogelijk voor de hoofdvraag te zijn. Er zijn een aantal criteria opgesteld waaruit de azc's zijn uitgekozen. Dit wordt ook wel *criterion sampling* genoemd (Bryman, 2012, p. 419).

Dit zijn:

1. (Geplande) opening in de jaren 2014-2016.
2. Aanwezigheid van data (krantenartikelen en eventueel gemeentelijke documenten over beïnvloeding en besluitvorming azc)
3. Burgers hebben via een van de vier genoemde manieren (consultatie, inspraak, agonistisch protest, antagonistisch protest) getracht het besluit te beïnvloeden.

Het laatste criterium heeft als gevolg dat er één configuratie niet wordt meegenomen bij de QCA, namelijk de variant waarbij geen enkele conditie aanwezig was. Op deze keuze wordt in paragraaf 3.2 ingegaan. De populatie bestaat uit azc's die in de jaren 2014-2016 geopend zijn. Dit waren de drie jaren waarin de toestroom van asielzoekers het grootst was de afgelopen jaren en waarin ook de meeste centra geopend zijn. In deze jaren zijn er ook veel protestacties geweest tegen de komst van azc's in verschillende gemeenten. Dit maakt het een interessante periode om te kijken of die protesten ook daadwerkelijk invloed gehad hebben op de eventuele komst van azc's.

In bijlage 1 zijn de azc's opgenomen die in deze jaren geopend zijn en de azc's die in deze jaren uiteindelijk niet geopend zijn, maar waar wel genoeg data van beschikbaar was. Het gaat dan om azc's die in het nieuws gekomen zijn door de protesten en het afblazen van de komst ervan, zoals in Geldermalsen het geval was. In totaal gaat het om 48 opvanglocaties die in aanmerking komen voor dit onderzoek.

De eerste selectie is gedaan op basis van de beschikbaarheid van data. Gemeenten waar de verslaglegging van de besluitvorming in de gemeenteraad beschikbaar is en waar er door lokale media verslag is gedaan van eventuele inspraakmomenten of protestacties worden meegenomen in dit onderzoek. De voorwaarde is dat burgers door consultatie, inspraak, agonistisch protest of antagonistisch protest getracht hebben om het besluit over een azc te veranderen. Van de 48 azc's zijn er bij 20 daarvan nieuwsberichten te vinden waarbij burgers getracht hebben om het besluit te beïnvloeden. Deze zijn meegenomen in het onderzoek en weergegeven in Tabel 2. Voor het gebruik van QCA is een minimumaantal casussen nodig per gebruikte conditie. Marx (2010) geeft aan dat bij vier condities er minimaal twaalf casussen benodigd zijn, of nog beter zestien (2⁴). Met twintig casussen zit dit onderzoek dus veilig.

Aangezien er meerdere casussen met elkaar vergeleken worden is dit een multiple-case study (Bryman, 2012, p. 72). In dit geval zijn er verschillende soorten casussen geselecteerd. Aan de ene kant gemeenten waar de plannen voor een azc ongewijzigd zijn gebleven ondanks dat de burgers dit niet wilden en zich ertegen verzet hebben en aan de andere kant gemeenten waar na aandringen van de burgers een wijziging van het plan is geweest. Deze wijziging kan ook verschillen, in sommige gemeenten is er geen azc gekomen (bijvoorbeeld Bernheze en Geldermalsen) en in andere gemeenten is de aard of de grootte van de azc veranderd (Purmerend en Otterlo). Hierdoor kan er gekeken worden welke invloed burgers mogelijk gehad hebben met een combinatie van manieren van inspraak op de beslissing over de komst van een azc.

3.2 Dataverzameling & -Analyse

De gebruikte data voor de condities (consultatie, inspraak, agonistisch- en antagonistisch protest) is afkomstig uit media. Hiervoor is gekozen omdat media als boodschapper goed weer kunnen geven wat er gebeurd is bij de verschillende azc's (McLuhan & Lapham, 1994, p. 13). De data is afkomstig uit de digitale krantenbank LexisNexis. Hierin is gezocht op 'azc', 'asielzoekerscentrum' en op de naam en plaats van het azc. Als hier te veel algemene nieuwsberichten over het azc uit kwamen, bijvoorbeeld over een open dag van het azc, is er ook gezocht op, 'inspraak' en 'protest'. De data zijn afkomstig uit een periode van één jaar voor tot en met één jaar na de geplande komst van het azc. Enkele keren is er ook verder gekeken via google of landelijke media omdat er in lokale media niet geschreven was over de komst. Zo is er bij Oranje veel landelijke aandacht geweest voor de protesten, maar was er nauwelijks lokaal nieuws. Het ging hier ook om een beslissing van de Rijksoverheid in plaats van de gemeente(raad). In dit geval is er voor gekozen om gebruik te maken van landelijke media. Uit de zoekresultaten is er gekozen voor beschrijvende stukken over de plannen, protesten, inspraakmomenten en besluitvorming over het azc. Opiniestukken zijn er bijvoorbeeld uitgefilterd, omdat het hier een mening betreft. Er zijn echter feitelijke beschrijvingen nodig om dit onderzoek goed uit te kunnen voeren en de condities te kalibreren. Berichten die vrijwel identiek in verschillende media zijn geplaatst, zijn maar één keer meegenomen in het onderzoek.

Bij QCA is het van belang om te weten wat een '0' betekent (De Block, Vis, 2018, pp. 5-6). Dit kan zijn dat een conditie niet aanwezig is, maar ook dat deze misschien niet genoemd is in een document. Als de geselecteerde berichten geen uitsluitsel gaven over de aan- of afwezigheid van een conditie, is er verder gezocht naar relevante berichtgeving hierover, om zo zeker mogelijk te zijn van de kalibratie. Om deze reden is er in de casusselectie ook geselecteerd op de aanwezigheid van een van de

condities. Hierdoor is de configuratie waarbij alle condities afwezig zijn niet meegenomen in dit onderzoek. Dit verzwakt de QCA, omdat er niet gekeken wordt of er wijzigingen optreden zonder dat er een beïnvloedingsvorm aanwezig is. Dit zorgt er echter wel voor dat er meer zekerheid is dat de conditie niet aanwezig is in plaats van dat die niet genoemd is. Als bij een casus namelijk niets genoemd is over een van de condities, zou het goed kunnen dat de berichtgeving over de casus te beperkt was en dat deze eventueel onterecht als '0' gekalibreerd zou worden. Dat zou de betrouwbaarheid schaden.

Voor de bepaling van de uitkomst is er gebruik gemaakt van raadsnotulen die op de sites van gemeenten te vinden waren. Dit was echter bij veel gemeenten niet goed te vinden. In die gevallen is er gebruik gemaakt van secundaire bronnen zoals persberichten en nieuwsberichten over deze besluitvorming. Deze bronnen bieden bruikbare data om een Qualitative Comparative Analysis (QCA) uit te voeren, doordat door documentanalyse te doen er relatief veel casussen bestudeerd konden worden. Daarnaast kon aan de hand van berichtgeving goed gekalibreerd worden. Ten slotte geven krantenberichten ook genoeg informatie om een casusbeschrijving te doen.

QCA is geschikt om vergelijkend onderzoek te doen met een middelgrote hoeveelheid casussen (N=5-50) (Rihoux, 2006, pp. 697-698). Hierbij wordt data kwalitatief beschreven, met aandacht voor de unieke situatie per casus, maar is het toch goed mogelijk om gestructureerd de verschillende casussen met elkaar te vergelijken (Schneider & Wagemann, 2012, p. 10). QCA gaat uit van een complexe vorm van causaliteit; het is namelijk gecombineerd, meervoudig, contextueel en asymmetrisch (Verweij & Gerrits, 2013, p. 27). Gecombineerd houdt in dat iets vaak te verklaren is door een combinatie van factoren en niet door één specifieke oorzaak. Meervoudig wil zeggen dat op verschillende combinaties van factoren, toch hetzelfde resultaat behaald kan worden. Contextueel betekent dat een verschil in context ervoor kan zorgen dat een factor een verschillende uitkomst kan hebben. Asymmetrische causaliteit houdt in dat als een aantal factoren leiden tot een bepaalde uitkomst, dat het ontbreken van deze uitkomst in een andere casus niet per se te verklaren is door het ontbreken van dezelfde factoren (Verweij & Gerrits, 2012). Omdat er in dit onderzoek gekeken wordt naar combinaties van condities, sluit dat er goed op aan.

Er zijn verschillende soorten QCA's. Namelijk: *crisp set* (csQCA), *fuzzy set* (fsQCA) en *multi-value* (mvQCA) (Grofman & Schneider, 2009). csQCA gaat uit van binaire waarden waarbij een één staat voor de aanwezigheid van een factor en de nul voor de afwezigheid ervan. Een fsQCA heeft een interval tussen de nul en één als uitgangspunt waarbij elke waarde daartussenin gebruikt kan worden. Bij mvQCA kunnen er meer dan twee gebruikt worden, maar is er wel sprake van

afgebakende waarden (Rihoux & Ragin, 2008 in Grofman & Schneider, 2009, p. 670). Zo is het mogelijk om van meer dan twee mogelijkheden uit te gaan en om bijvoorbeeld landen in drie verschillende soorten democratieën in te delen (Schneider & Wagemann 2012, p. 16). In dit onderzoek wordt er gebruik gemaakt van een csQCA. Dit geeft niet de diepte aan die een fsQCA kan bieden, maar het is erg lastig om alleen aan de hand van krantenartikelen de mate waarin aan een conditie voldaan is in te delen; er zou dus geen fatsoenlijke kalibratie kunnen plaatsvinden. De lastige en soms subjectieve kalibratie is een van de voornaamste kritieken op fsQCA (Hug, 2013). Door csQCA te kiezen, is dit risico een stuk kleiner. De verschillende afhankelijke condities worden bij aanwezigheid met een één aangegeven en bij afwezigheid met een nul. Bij de afhankelijke conditie staat een één voor een wijziging in het plan over de komst van een azc en de nul voor het gelijk blijven ervan.

Om deze analyse te kunnen doen zijn de verschillende documenten gecodeerd. Dit is op drie opeenvolgende manieren gebeurd: open, axiaal en selectief coderen. Open coderen houdt in dat bruikbare informatie uit de documenten gelabeld wordt (codeboom, zie Bijlage III). Bij het axiaal coderen worden vervolgens labels die bij elkaar passen samengevoegd, waardoor vergelijkbare data goed terug te vinden is. Afsluitend is er selectief gecodeerd. Dit houdt in dat er verbindingen worden gelegd tussen verschillende data(groepen) (Strauss & Corbin, 1991 in Bryman, 2012, p. 569). Het coderen is gebeurd met het programma QSR Nvivo, waardoor het gestructureerd verliep. Na het coderen is deze ruwe data omgezet in gekalibreerde data. Dit houdt in dat er per casus bij elke variabele bepaald is of iets 'in' (1) of 'uit' (0) is. In het theoretisch kader is uitgewerkt hoe de keuze voor in en uit gemaakt wordt. In Tabel 3 is deze operationalisatie samengevat.

De gekalibreerde data is weergegeven in een datamatrix. Hierin is per casus te zien welke condities per casus aanwezig waren en welk resultaat dat heeft gehad. Zo is in een oogopslag te zien wat de condities van een casus zijn geweest. In Arnhem bijvoorbeeld is in de datamatrix te zien dat hier consultatie en agonistisch protest was en dat er geen verandering is geweest (Tabel 4) Om te kijken hoe vaak een configuratie voorkomt en met welke uitkomst is er een waarheidstabel gemaakt. Hierin zijn de relaties tussen de condities en uitkomsten beter te zien (Grofman & Schneider, 2009, pp. 663-664). Om hier conclusies uit te trekken wordt deze waarheidstabel geminimaliseerd naar oplossingsformules, waarin de verschillende combinaties op eenvoudige wijze zijn opgeschreven (Ragin, 1987).

Hierbij moet worden opgemerkt dat bij QCA de kans aanwezig is dat er contradictie in de uitkomsten zit. Dan leidt een configuratie bij de ene casus tot een verandering en bij de andere casus niet. Dit

was het geval bij negen casussen. In deze gevallen is het gebruikelijk om *sensitivity tests* uit te voeren en eventueel wijzigingen aan te brengen in de kalibratie en casusselectie (Rihoux & Ragin, 2009, pp. 48-49, 132; Skaaning, 2011; Maggetti & Levi Faur, 2011). In dit geval is er een verandering in de kalibratie geweest bij het verschil tussen agonistisch en antagonistisch protest. Heesch zou in de waarheidstabel voor een contradictie van uitkomsten zorgen, waardoor er nog eens goed naar de operationalisatie is gekeken. Volgens de operationalisatie zou het ophangen van spandoeken als agonistisch protest gezien worden, maar gezien het bedreigende effect van de dode biggen die zijn opgehangen, past dit beter in de geest van het antagonistisch protest. Hierdoor is Heesch van agonistisch 'in', naar 'uit' gegaan. Het aanpassen van de drempel van de dichotomie is gebruikelijk om contradicties in de uitkomsten op te lossen (Rihoux & Ragin, 2009, p. 49). Dit heeft ertoe geleid dat er nog één configuratie (N=5) met contradictie is.

Tabel 2: casusselectie en gebruikte documenten uit geopende en geplande azc's 2014-2016 (COA, 2018a)

	Naam azc	Gebruikte mediaberichten*	Gemeentelijke documenten*
1.	Arnhem Elderhofseweg	4	0
2.	Bernheze	6	1
3.	Budel-Cranendonck	3	0
4.	Enschede	7	0
5.	Geldermalsen	6	0
6.	Gorinchem	5	0
7.	Hardenberg	2	2
8.	Harderwijk	3	1
9.	Maastricht-Malberg	6	0
10.	Oranje	3	0
11.	Otterlo	5	0
12.	Purmerend	4	0
13.	Rijswijk	3	0
14.	Rotterdam	4	0
15.	Steenbergen	4	0
16.	Tilburg Kruisvaardersstraat	5	0
17.	Utrecht Einstein	3	1
18.	Venray-Blitterswijk	2	4
19.	Westelbeers	5	1
20.	Zeewolde	3	0

* Zie voor de gebruikte bronnen bijlage I: Data.

3.3 Betrouwbaarheid

Deze scriptie is betrouwbaar als een ander onderzoek met dezelfde methodologie vergelijkbare conclusies trekt (Van Thiel, 2007). Dat hangt onder andere af van de stabiliteit van de bronnen die gebruikt worden in het onderzoek (Bryman, 2012, p. 390).

Door met bestaande data te werken is het voor andere onderzoekers mogelijk om het onderzoek te herhalen; er wordt immers niet gewerkt met observaties of interviews, waarbij het lastig is om deze op exact dezelfde manier te herhalen. Een risico bij het gebruik van bestaande data is dat het onduidelijk is hoe betrouwbaar de inhoud daarvan is. Om dit risico zoveel mogelijk te beperken worden er verschillende soorten bronnen gebruikt, namelijk krantenartikelen van verschillende lokale media, raadsnotulen en verslagen van informatiebijeenkomsten. Hierdoor is de kans kleiner dat een fout in een van de bronnen de resultaten van het onderzoek beïnvloedde.

Bij het gebruik van QCA zijn er ook enkele stappen ondernomen om de betrouwbaarheid te waarborgen. Gerring (2012, in De Block & Vis, 2018, p.6) geeft aan dat de QCA goed te herhalen moet zijn. Dit kan door het kalibreren zo transparant mogelijk te doen en helder te zijn welke bronnen gebruikt zijn. Om dit te waarborgen is er per casus duidelijk aangegeven welke bronnen gebruikt zijn voor welke stellingname. Daarnaast is op het einde van elke casus samengevat waarom er voor een '1' of een '0' gekozen bij elke conditie en de uitkomst. Een uitdaging hierbij is om het zo bondig mogelijk te doen (Gerring, 2012). De casusbeschrijvingen zijn bij elkaar relatief uitgebreid, maar door op het einde beknopt weer te geven wat de aanleiding is geweest voor de keuzes in de kalibratie is er snel te zien welke keuzes gemaakt zijn. Door transparant te zijn in het kalibratieproces, beknopt de keuzes in de kalibratie samen te vatten en door gebruik te maken van openbaar beschikbare bronnen, is er zoveel mogelijk aan gedaan om betrouwbaar onderzoek te doen.

3.4 Validiteit

Het is belangrijk dat de validiteit van dit onderzoek gewaarborgd is. Er wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe validiteit. Interne validiteit gaat erover of de concepten uit de theorie en de empirie goed op elkaar aansluiten. Externe validiteit gaat om de mate waarin de uitkomsten van het onderzoek te generaliseren zijn (Bryman, 2012, p. 390).

De interne validiteit kan in het geding komen als respondenten mogelijk beïnvloed worden door de onderzoeker, bijvoorbeeld bij interviews. In dit onderzoek wordt er gebruik gemaakt van bestaande bronnen waarop geen invloed uitgeoefend kan worden door de onderzoeker. Daarnaast is het van

belang dat de gebruikte theorie goed getest wordt aan de empirie. In dit onderzoek zijn er ook meerdere handelingen afhankelijk van de interpretatie van de onderzoeker, zoals het operationaliseren, coderen en kalibreren.

De gebruikte concepten uit de literatuur zijn uitgewerkt in het theoretisch kader en in Tabel 3 nog eens samengevat. Veel van de geoperationaliseerde theorie was van zichzelf al helder wat het omvat. Zo wordt het onderscheid tussen agonistisch en antagonistisch protest gemaakt door het al dan niet overtreden van de wet. Dit is een heldere grens waar weinig interpretatie voor nodig is. Bij de verschillen tussen inspraak en consultatie is dit onderscheid iets lastiger, maar wordt er vooral ook gebruik gemaakt van voorbeelden uit de literatuur zelf. Dit zorgt ervoor dat ook hier zo min mogelijk aan de eigen interpretatie van de onderzoeker wordt overgelaten. Het coderen is meermaals gedaan, waardoor de kans klein is dat er daar fouten ingeslopen zijn. Daarnaast zijn er meerdere bronnen gebruikt per casus, waardoor eventuele tegenstrijdigheden die bij het coderen aan het licht kwamen, opgelost konden worden. Na het coderen is er gekalibreerd. Per casus is zo specifiek mogelijk weergegeven hoe er gekalibreerd is en waarom. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan de operationalisatie zoals in Tabel 3 te zien is. Omdat veel voorbeelden uit de literatuur direct terug te zien waren in de data, was het kalibreren in de meeste gevallen vrij helder. Als een conditie uit Tabel 3 bij een casus terugkomt, dan wordt deze als '1' gekwalificeerd in de QCA.

De externe validiteit gaat over de generaliseerbaarheid van het onderzoek (Bryman, 2012, p. 390). Door relatief veel casussen te gebruiken, is de generaliseerbaarheid voor andere besluitvorming over azc's in Nederland goed. De csQCA zorgt ervoor dat er in het algemeen uitspraken gedaan kunnen worden over de invloed van burgers op besluitvorming bij azc's. Nader onderzoek naar de invloed op burgers op andere gepolariseerde thema's moet uitwijzen of de resultaten van dit onderzoek ook naar andere beleidsterreinen te generaliseren zijn.

Tabel 3: Operationalisatie condities

Consultatie	De overheid geeft burgers de kans om hun mening te laten horen. Onder andere door inspraakbijeenkomsten, referenda en enquêtes.
Inspraak	Burgers worden actief betrokken om met advies te komen over de plannen voor een azc of om mee te denken. Bijvoorbeeld: adviesrapport.
Agonistisch protest	Burgers laten op eigen initiatief weten het niet eens te zijn met de plannen, maar blijven hierbij binnen de grenzen van de wet. Bijvoorbeeld: protestmars, handtekeningenactie, spandoeken.
Antagonistisch protest	Burgers laten op eigen initiatief weten het niet eens te zijn met de plannen en overtreden hierbij de wet. Bijvoorbeeld: geweld, bedreigingen.
Uitkomst: verandering besluit	Het COA, het college, de gemeenteraad, of de staatssecretaris beslist dat een azc wijzigt in plaats, capaciteit, soort, duur, of dat deze er helemaal niet komt. Bijvoorbeeld: een gepland azc voor 1500 vluchtelingen wordt aangepast naar 600.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk wordt per azc kort toegelicht wat de plannen voor het azc waren, hoe burgers geprobeerd hebben invloed uit te oefenen op de besluitvorming en of dit tot een wijziging van het besluit geleid heeft. Hierbij worden de condities gekalibreerd. Vervolgens wordt aan de hand van QCA gekeken welke combinaties van condities tot welke uitkomsten leiden en worden de verschillende hypothesen getest.

4.1 Beschrijving casussen en kalibratie condities

Arnhem Elderhofseweg

Begin 2016 moet aan de Elderhofseweg in Arnhem een azc voor 350 vluchtelingen gerealiseerd worden. Bewoners uit de wijk Elden geven aan dat ze het aantal van 350 te hoog vinden voor de wijk (De Gelderlander, 2015a). De gemeente organiseert een informatiebijeenkomst waar bewoners vragen kunnen stellen aan de gemeente, politie en het COA. Deze verloopt rustig. Het blijft hier echter niet bij. De Nederlandse Volksunie (NVU) organiseert twee keer een protestmars tegen het azc (De Gelderlander, 2016a). Daarnaast spreken direct omwonenden met het college van B en W, maar zijn daar niet over te spreken:

"Schandalig. Alsof we een stelletje mafkezen zijn. Op fatsoenlijke wijze hebben wij geprobeerd onze wensen en angsten over te brengen. Maar niet één wens is gehonoreerd" (De Gelderlander, 2016b.)

Uiteindelijk verandert er niets aan het plan voor het azc en is het centrum gerealiseerd.

Omdat buurtbewoners de kans kregen om hun mening te laten horen over het azc bij het college van B en W is er sprake geweest van consultatie [1]. Daarnaast is er agonistisch protest geweest in de vorm van twee protestmarsen, die zonder wetsovertreding zijn verlopen [1]. Het oorspronkelijke plan is hetzelfde gebleven, dus er is geen sprake geweest van verandering [0]. Er is aangegeven dat de protesten rustig zijn verlopen, dus is er geen antagonistisch protest geweest [0]. De buurtbewoners hebben de kans gekregen om te spreken met het college, maar zijn niet intensief betrokken om advies uit te brengen. Er is dus geen sprake geweest van inspraak [0].

Budel Cranendonck

In mei 2014 besluit de gemeenteraad van Cranendonck dat er een azc voor 1200 vluchtelingen komt in de voormalige Nassau Dietzkazerne in Budel (Eindhovens Dagblad, 2014a). Op de informatiebijeenkomst die na dit besluit werd gehouden, waren ongeveer 100 inwoners aanwezig

om te protesteren. Veel van hen zijn woedend over het hoge aantal vluchtelingen in vergelijking met de grootte van het dorp. Ook wordt de gemeente bekritiseerd om de late informatieavond. Op het moment van de bijeenkomst waren er namelijk al vluchtelingen gearriveerd in het nieuwe azc (Eindhovens Dagblad, 2014b). De gemeente blijft bij het besluit van 1200 vluchtelingen voor maximaal vijftien jaar.

Er is geen informatie dat er sprake is geweest van consultatie bij de komst van het azc. Er is een informatiebijeenkomst geweest, maar daar staat niets over burgers die konden inspreken [0]. Er is ook geen aanwijzing dat burgers intensief betrokken zijn om advies te geven aan de gemeente, daarom is de inspraak ook afwezig [0]. Er hebben wel boze burgers de dag van de informatiebijeenkomst voor het gemeenschapshuis waar de inspraak was geprotesteerd, maar zonder daarbij de wet te overtreden. Dit is dus agonistisch [1]. Antagonistisch protest is er die dag, of op andere momenten ook niet geweest [0]. Het plan over de komst van het azc is ongewijzigd gebleven [0].

Enschede

De gemeente Enschede maakt in september 2015 bekend dat ze 600 asielzoekers willen onderbrengen in de wijk Eschmark. Dit leidt tot woede bij omwonenden (NOS, 2015b). Meerdere wethouders van Enschede ontvangen bedreigingen over het azc (Tubantia, 2015). Bij een door Demonstranten Tegen Gemeente (DTG) georganiseerde protestmars in het centrum waar ongeveer 400 mensen meelopen, worden zes mensen opgepakt. Onder andere voor het brengen van de Hitlergroet, belediging en mishandeling. Politieagenten moeten uiteindelijk met knuppels voorkomen dat de groep doorloopt naar het centrum (Algemeen Dagblad, 2015). Later verbiedt burgemeester Van Veldhuizen nog een andere protestmars uit angst voor ongeregeldheden. Dit lijkt ingegeven te zijn door de vele dreigende berichten die op sociale media geplaatst worden (Tubantia, 2016). Uiteindelijk beslist de gemeenteraad van Enschede dat het azc er komt.

Er is geen consultatie geweest in Enschede. Een informatiebijeenkomst waar gesproken zou worden, werd door mogelijke dreiging afgelast, waardoor burgers niet konden inspreken (NOS, 2016c) [0]. Burgers zijn ook niet intensief betrokken om advies te geven, dus er is geen inspraak geweest [0]. Er is antagonistisch protest geweest. De politie heeft met knuppels moeten ingrijpen, er zijn enkele demonstranten opgepakt voor bedreiging en het brengen van de Hitlergroet en er zijn vier wethouders bedreigd [1]. Er is ook agonistisch protest geweest, waarbij geen incidenten zijn geweest [1]. Het plan voor het azc blijft uiteindelijk ongewijzigd [0].

Geldermalsen

Op 11 december 2015 maakt de burgemeester van Geldermalsen bekend dat ze een azc voor 1500 vluchtelingen in haar gemeente wil hebben. Ze roept de gemeenteraad op hier op 16 december mee in te stemmen (De Gelderlander, 2015b). Op sociale media wordt opgeroepen om op de avond van de raadsvergadering te demonstreren. Hier wordt massaal gehoor aan gegeven. De avond begint rustig met een protestmars van inwoners van een wijk aangrenzend aan het geplande azc-terrein (De Gelderlander, 2015c). Als de raadsvergadering net bezig is, staan er zo'n 1500-2000 mensen voor het gemeentehuis. Niet veel later moet de ME ingrijpen omdat het gemeentehuis bestormd wordt. Er worden twee keer waarschuwingsschoten gelost en met veel moeite lukt het de ME om het gemeentehuis veilig te laten evacueren. Er worden die avond elf mensen opgepakt en later nog meer (De Gelderlander, 2015d). Ruim een week later wordt door het college van B en W van Geldermalsen besloten dat er geen azc komt in het dorp. Burgemeester de Vries geeft aan dat de gekozen grootte van het azc en de snelheid van het proces een inschattingfout waren. Een van de tegenstanders geeft aan dat ze tevreden is om te zien dat demonstreren werkt (De Gelderlander, 2015e).

Er is geen consultatie geweest van burgers. Er werd niet voorzien in informatie- of inspreekmomenten voor het besluit, alleen een informatiemarkt na afloop van het besluit stond gepland, maar heeft nooit plaatsgevonden [0]. Hetzelfde geldt voor inspraak; burgers hebben in de korte tijd tussen het voorstel en de geplande beslissing niet de kans gehad om intensief betrokken te worden en advies te geven [0]. Er is massaal geweld gebruikt bij het protest tegen het azc en er zijn meerdere relschoppers hiervoor veroordeeld. Er is dus antagonistisch protest geweest [1]. Er waren geen geweldloos verlopen andere protesten, dus er is geen agonistisch protest geweest [0]. Er is geen azc gekomen, dus het plan is gewijzigd [1].

Gorinchem

In oktober 2015 laat de gemeente Gorinchem weten dat ze overwegen voor twee jaar een azc voor 300 vluchtelingen in een verlaten schoolgebouw in de Lingewijk te vestigen. De Lingewijkers zijn hier allerminst tevreden mee en laten hun onvrede blijken. Er worden 700 handtekeningen opgehaald tegen het voorstel en bij een informatiebijeenkomst wordt de verantwoordelijke wethouder bedreigd (RTV Rijnmond, 2015a). De Lingewijkers zijn boos dat ze niet betrokken zijn bij het voorstel en zich overrompeld voelen door de gemeente (De Stad Gorinchem, 2015). Uiteindelijk ziet het COA af van de locatie in Lingewijk. Het zou te duur zijn om te verbouwen. Daarom wordt gekozen voor een oud belastingkantoor elders in Gorinchem (RTV Rijnmond, 2015b).

Burgers hebben de kans gehad om te spreken tijdens een informatiebijeenkomst en hebben ook gebruik gemaakt van het inspreekrecht tijdens de gemeenteraadsvergadering. Er is dus sprake geweest van consultatie [1]. De bewoners zijn echter niet intensief betrokken bij het plan, waardoor er geen inspraak is geweest [0]. Er zijn verschillende vormen van agonistisch protest geweest, zo is er een handtekeningenactie geweest en zijn er spandoeken opgehangen [1]. Dit is allemaal geweldloos verlopen. Wel heeft een bewoonster de wethouder bedreigd bij de informatiebijeenkomst. Dit is antagonistisch protest [1]. Uiteindelijk besluit het COA om een andere locatie te kiezen voor het azc, omdat de locatie in Lingewijk te duur zou zijn om aan te passen [0].

Hardenberg

In februari 2015 maakt de gemeente Hardenberg plannen bekend voor een azc voor 1000 asielzoekers bij bedrijventerrein Heemserpoort. Voordat de raad hier een beslissing over zou nemen, is er eerst een informatiebijeenkomst georganiseerd voor omwonenden (Hardenberg.nu, 2015). Op de informatiebijeenkomst en later ook in een adviesrapport van de Klankbordgroep (2015) van omwonenden hebben burgers laten weten 1000 asielzoekers te veel te vinden en voor 500 te pleiten. De gemeenteraad, die om een niet bindend advies van de Klankbordgroep had gevraagd, is hier deels in meegegaan en heeft het aantal bijgesteld naar 700 asielzoekers (Gemeente Hardenberg, 2015).

Omwonenden van het azc hebben de kans gehad om te spreken bij de informatiebijeenkomst die voor ze georganiseerd was. Er was dus consultatie [1]. Daarnaast heeft de Klankbordgroep de kans gehad om een adviesrapport uit te brengen en heeft de gemeenteraad gevraagd dat het college hiernaar moest kijken. Er is dus inspraak geweest [1]. Er zijn geen andere protesten geweest, zowel agonistisch [0] en antagonistisch [0]. De capaciteit van het azc is uiteindelijk naar beneden bijgesteld [1].

Harderwijk

Op 15 september 2015 besluit het college van B en W van Harderwijk dat ze met het COA een opvanglocatie voor ongeveer 800 asielzoekers gaan realiseren. Voor direct omwonenden en voor de overige burgers van Harderwijk worden er informatiebijeenkomsten gehouden (Harderwijkse Zaken, 2015). Veel direct omwonenden zijn overdonderd door de gemeente en zijn niet te spreken over 800 asielzoekers naast hun wijk (De Stentor, 21 september 2015). Op Facebook wordt ook actiegevoerd tegen 800 asielzoekers. De groep Harder Anders zet zich in voor maximaal 400 plaatsen. Een jaar later in december 2016, lijkt deze wens ook werkelijkheid te worden omdat er wordt aangekondigd

dat er maar 400 vluchtelingen naar Harderwijk komen, maar uiteindelijk wordt het azc toch voor 800 vluchtelingen opgeleverd (Harderwijk Nieuws, 2016; COA, 2018c).

Burgers hebben bij meerdere bijeenkomsten de kans gehad om hun mening te laten horen en zij hebben dat ook gedaan. Er was dus consultatie [1]. Dit was echter niet op een intensieve basis van advies, waardoor er geen inspraak was [0]. De burgers hebben zich verenigd in Harder Anders en actiegevoerd voor een kleiner azc, onder andere op Facebook. Ze blijven hierbij binnen de wet en zijn dus agonistisch [1] en niet antagonistisch [0] aan het protesteren. Er is uiteindelijk niet een kleiner azc gekomen dan gepland [0].

Heesch

In januari 2016 stelt het college van B en W van Bernheze voor om voor tien jaar een azc voor 500 vluchtelingen te realiseren in Heesch (Gemeente Bernheze, 2016). Hier wordt furieus op gereageerd in de gemeente. Een dag later worden er spandoeken en een dode big opgehangen bij de beoogde plaats voor het azc. Een week later loopt bij het gemeentehuis een demonstratie tegen het azc uit de hand. De ME wordt bekogeld en moet later charges uitvoeren. Ook wordt er geprobeerd een benzinebom tot ontploffing te brengen en wordt de commissievergadering ergens anders voortgezet. De gemeente ontvangt later nog een kogelbrief. Minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie geeft aan dat hij de gebeurtenissen in Heesch betreurt, omdat “geweld de democratie aantast” (Brabants Dagblad, 2016). In februari wordt besloten om toch van het azc af te zien. De gemeenteraad lijkt het niet verstandig om een azc in het dorp te plaatsen, ook niet voor minder dan 500 vluchtelingen.

In Heesch hebben de burgers niet hun mening kunnen laten horen bij bijeenkomsten van de gemeente. Er was geen consultatie [0]. Ook een meer vergaande variant met intensief advies geven, was niet aanwezig [0]. Burgers hebben een dood varken en spandoeken opgehangen. Spandoeken worden normaal gesproken onder agonistisch protest geschaard. Door de dode varkens die erbij zijn opgehangen, is de aard van het protest meer in lijn met de antagonistische acties. Daarom is er hier voor gekozen is om dit niet als agonistisch protest te zien [0]. Er was in Heesch duidelijk sprake van antagonistisch protest, gezien het gebruik van geweld bij het protest en bestoken van het gemeentehuis op de avond van de raadsvergadering, en het laten bezorgen van een kogelbrief bij het gemeentehuis [1]. Het plan is niet doorgegaan [1].

Maastricht-Malberg

In maart 2016 besluit het college van B en W van Maastricht dat er in de wijk Malberg 190 asielzoekers opgevangen gaan worden. Dit voornemen leidde tot reacties in de wijk. Zo werden er meer dan 1000 handtekeningen opgehaald om het voorstel bij de gemeenteraad te agenderen (1Limburg, 2016a). Daarnaast werd er meermaals op straat geprotesteerd door enkele honderden wijkbewoners, waarbij er ook met eieren werd gegooid. De woede ging met name over hoe de gemeente ze met het plan overrompeld had (1Limburg, 2016b; 1Limburg, 2016c). Het heftigste protest tegen het azc lijkt echter van een éénling te komen. Een 28-jarige man stichtte met een molotovcocktail brand in een van de azc-gebouwen in aanbouw en werd hiervoor tot tien maanden cel veroordeeld (Limburgs Dagblad, 2017). Deze acties hebben niet voor een verandering van het plan gezorgd. Wel hebben de burens van het azc een kort geding gewonnen, waardoor een naastgelegen gebouw van het azc niet in gebruik genomen mocht worden (ANP, 2016).

De burgers van Maastricht hebben niet de kans gehad om hun mening te laten horen bij de gemeente. Het besluit was eigenlijk al genomen voordat er mogelijkheden voor inspraak waren. Er was dus geen consultatie [0], of inspraak [0]. Daarom is er geprotesteerd met handtekeningen, is er een kort geding aangespannen en zijn er meerdere protestmarsen georganiseerd. Dit was agonistisch [1]. De dader van de brandstichting in het azc is hiervoor veroordeeld. Dit is dus antagonistisch [1]. Het plan voor het azc is niet gewijzigd in capaciteit, locatie, duur of soort [0].

Oranje

In Oranje werden in 2015 al 700 asielzoekers op een vakantiepark opgevangen. Op 6 oktober van dat jaar wordt de bevolking meegedeeld dat er nog 700 asielzoekers bij komen (NOS, 2016d). Dit besluit van staatssecretaris Dijkhoff leidt tot grote woede in het Drentse dorp. Na een bijeenkomst in het dorp worden bussen met asielzoekers tegengehouden en wordt de auto van Dijkhoff belaagd. Naar aanleiding hiervan wordt in de Tweede Kamer een motie aangenomen om het aantal asielzoekers in Oranje weer terug te brengen naar 700 (NOS, 2015c).

In Oranje hebben de burgers niet hun mening kunnen geven of advies kunnen geven bij de gemeente. Er was dus geen consultatie [0] of inspraak [0]. Zij hebben zich laten horen door te protesteren toen staatssecretaris Dijkhoff naar het dorp kwam. Zijn auto werd belaagd en er werden bussen met asielzoekers tegengehouden. Dit is antagonistisch protest [1]. Er werd al snel besloten dat het plan teruggedraaid werd [1]. Er is geen agonistisch protest geweest [0].`

Otterlo

In november 2015 wordt bekend dat er een plan is om 600 asielzoekers onder te brengen op een recreatiepark in Otterlo (De Gelderlander, 2015f). De bevolking is niet te spreken over het in hun ogen hoge aantal. Er wordt geprotesteerd met spandoeken met '100 ok 600 nee!!' erop. Daarnaast kregen verschillende bewoners van Otterlo de kans om te spreken op de informatiebijeenkomst. De protesten verlopen rustig, maar er wordt wel een spandoek met 'Van de Knaap wil dood', refererend aan burgemeester Van der Knaap, in het dorp opgehangen (De Gelderlander, 2015f). Uiteindelijk geeft Van der Knaap aan dat hij door de protesten in het dorp afziet van het plan voor een azc. Bij zijn koerswijziging speelde mee dat de bevolking wel 100 asielzoekers zou willen verwelkomen. De burgemeester gaf aan dat het COA minder op grote azc's zou moeten inzetten en vooral kleinschaligere opvang moet nastreven (De Gelderlander 2015h).

Bewoners van Otterlo hebben hun zegje kunnen doen op de informatiebijeenkomst. Er was dus consultatie [1]. De burgers werden echter niet intensief betrokken om advies te geven, er was dus geen inspraak [0]. De protesten in het dorp verliepen rustig en zonder incidenten, dus er was agonistisch protest [1]. Toch heeft iemand een spandoek opgehangen met een bedreiging aan de burgemeester. Er was dus ook antagonistisch protest [1]. Er zijn minder vluchtelingen opgevangen dan het plan was [1].

Purmerend

In september 2015 wordt bekend dat er een asielzoekerscentrum voor 750 personen in Purmerend komt. Naar aanleiding hiervan loopt een raadsvergadering uit de hand, doordat een grote groep bewoners 'geen azc' begint te scanderen en weigert de raadszaal te verlaten (RTL Nieuws, 2015b). Een inspraakavond die later wordt georganiseerd wordt door honderden bewoners bezocht, waardoor een deel niet meer naar binnen kan (RTL Nieuws 2015c). In december stemt de gemeenteraad van Purmerend tegen de komst van het azc. De partijen geven aan dat ze goed geluisterd hebben naar de burgers, maar burgemeester Bijl denkt dat ze zich hebben laten beïnvloeden door de hevige protesten van buurtbewoners (NOS, 2015c).

Er is een informatiebijeenkomst georganiseerd waar burgers de kans kregen om over de komst van het azc te spreken en hun mening te geven. Er was dus consultatie [1]. Er was geen intensief advies van een groep burgers, dus er was geen inspraak [0]. Bij de inspraakavond en bij de raadsvergadering waren er grote groepen mensen op de been die voor overlast zorgden door de vergadering te verstoren en niet wilden vertrekken. Dit was hinderlijk, maar er waren geen strafbare feiten. Het was

dus agonistisch [1] en niet antagonistisch [0]. Uiteindelijk is het plan voor het azc volledig van tafel gegaan [1].

Rijswijk

In september 2015 komt het Rijswijkse college van B en W met het plan om begin 2016 een azc voor 500 vluchtelingen te openen. Voordat het voorstel in de gemeenteraad in stemming wordt gebracht, zijn er enkele bewonersbijeenkomsten gehouden (Omroep West, 2015a). Op een van deze bijeenkomsten spraken ongeveer 60 bewoners hun zorgen uit, maar waren er vooral vragen over de veiligheid (Omroep West, 2015b). Tijdens de raadsvergadering wordt er door elf bewoners gesproken en wisselden voor- en tegenstanders elkaar af. Uiteindelijk stemt de Raad in met het voorstel voor een azc voor 500 vluchtelingen (Omroep West, 2015c).

Er zijn meerdere bijeenkomsten geweest voor burgers en omwonenden waarbij zij konden spreken. Er is ook door veel mensen ingesproken bij de raadsvergadering. Daarmee is er dus sprake geweest van consultatie [1]. Er was geen intensief advies, dus geen inspraak [0]. Er zijn geen protesten geweest, dus er is geen agonistisch [0] en geen antagonistisch protest geweest [0]. Het plan voor het azc is niet gewijzigd [0].

Rotterdam Beverwaard

In oktober 2015 wordt door burgemeester Aboutaleb aangekondigd dat er een azc voor 600 vluchtelingen in de Rotterdamse wijk Beverwaard komt. Op 15 oktober wordt er een informatiebijeenkomst gehouden in een opgezette tent. Hierbij worden er stenen naar de politie gegooid en moeten agenten met schilden en knuppels bewoners buiten houden (AD Rotterdams Dagblad, 2015). De ME moet uiteindelijk ingrijpen om de orde in de wijk te herstellen. De bewoners zijn woedend dat er geen overleg met ze is geweest, maar dat Aboutaleb het 'kwam mededelen' (Trouw, 2016). Ondanks de hevige protesten is het plan voor het azc onveranderd gebleven. Een bewoner zegt daar later over:

"Ik heb al die tijd opgeroepen tot geweldloze acties, maar achteraf gezien hadden we misschien wél de ramen van het stadhuis moeten ingooien. In andere gemeenten heeft geweld de komst van een azc voorkomen" (Trouw, 2016).

In Rotterdam hebben de burgers geen kans gehad om hun mening te laten horen over het azc. Het werd medegedeeld en daar bleef het bij. Er was dus geen consultatie [0] of inspraak [0]. Bij de protesten bij de informatiebijeenkomst is geweld gebruikt en moest de ME ingrijpen, er was dus

antagonistisch protest [1]. In de wijk zijn ook nog enkele keren geweldloze protesten geweest, dus er waren ook agonistische protesten [1]. Het plan is niet gewijzigd [0].

Steenbergen

Begin oktober 2015 laat de gemeente Steenbergen weten dat ze overwegen een azc voor maximaal 600 vluchtelingen in het dorp te plaatsen. Om te kijken hoe burgers hierover denken, wordt op 21 oktober een inspraakavond georganiseerd door de gemeente, vervolgens komt er een oordeelvormende raadsvergadering en in november een besluitvormende raadsvergadering (BN De Stem, 2015a). Bij de inspraakvergadering, die voorafgegaan wordt door een protestmars, verloopt het protest grimmig. Er wordt geschreeuwd door de aanwezigen en een voorstander van het azc wordt uitgejouwd (BN De Stem, 2015b). Bij de besluitvormende vergadering staan er voor het gemeentehuis ook nog mensen te protesteren. Uiteindelijk beslist de gemeenteraad dat er geen azc in Steenbergen komt. Wel kiezen zij voor het plaatsen van maximaal 100 statushouders in het dorp (Omroep Brabant, 2015a).

Er is een inspraakvergadering geweest, waar burgers konden inspreken. Er was dus consultatie [1]. Er was echter geen intensief advies, dus geen inspraak [0]. Het protest verliep grimmig, maar de wet is niet overtreden, dus er was sprake van agonistisch [1] in plaats van antagonistisch protest [0]. Uiteindelijk is het plan voor een azc niet doorgegaan [1].

Tilburg Kruisvaardersstraat

Eind september 2015 komt het plan naar buiten om in de Tilburgse wijk Fatima een azc voor 400 vluchtelingen te plaatsen (Brabants Dagblad, 2015a). Op een van de drie drukbezochte informatiebijeenkomsten wordt door bewoners geprotesteerd en wordt de toelichting van de plannen beantwoord met gefluit en geschreeuw. Een deel van de burgers is boos dat zij niet mee mogen beslissen (Brabants Dagblad, 2015b). De bijeenkomsten waren vooral voor toelichting van de plannen en voor eventuele vragen. De gemeenteraad verandert niets meer aan het voorstel, dus blijft het plan ongewijzigd en vindt het azc doorgang (Omroep Brabant, 2015b).

Burgers hebben vragen kunnen stellen aan het COA, de gemeente en andere partijen, maar niet echt kunnen inspreken. Hierdoor is er geen consultatie geweest [0]. Er is ook geen andere vorm van inspraak geweest [0]. Burgers hebben gedemonstreerd tegen de plannen voor het azc, maar binnen de grenzen van de wet. Het was dus agonistisch [1] en niet antagonistisch [0]. Het plan voor het azc is ongewijzigd gebleven [0].

Utrecht Einstein

In januari 2016 laat het college van B en W van Utrecht weten dat ze een azc in Overvecht gepland hebben voor 400 vluchtelingen (Gemeente Utrecht, 2016). Bij de Overvechters leidt dit tot woedende reacties. Bij een protestmars naar het stadhuis, wordt zwaar vuurwerk afgestoken en werden journalisten belaagd door de betogers. Toen later voorbijgangers zich uitspraken tegen de betogers, moest de politie voorkomen dat er rellen ontstonden (DUIC, 2016). Bij de informatieavond in Overvecht ontstonden er ook opstootjes tussen voor- en tegenstanders van het azc (NOS, 2016e). De politie moest hierbij ingrijpen om erger te voorkomen. De gemeenteraad stemde later ondanks de protesten in met het voorstel van het College.

Utrecht heeft meerdere informatiebijeenkomsten gehad, waarbij ook mensen konden inspreken, wat ook gebeurde bij de raadsvergadering. Er is dus consultatie geweest [1]. Er is echter geen intensief advies uitgebracht door bewoners, er was dus geen inspraak [0]. De twee verschillende protesten die zijn geweest, zijn beide in gevechten geëindigd. Er was dus antagonistisch protest [1] en geen agonistisch protest [0]. Het besluit voor het azc is hetzelfde als het oorspronkelijke plan [0].

Venray Blitterswijck

In Blitterswijck in de gemeente Venray komt in november 2015 het nieuws van de gemeente dat het COA van plan is 750 vluchtelingen in het dorp op een vakantiepark onder te brengen. Het college van B en W staat ook positief tegenover het voorstel en als de gemeenteraad instemt, wordt het plan in werking gesteld (1Limburg, 2015). Op 23 november wordt voor bewoners een informatiebijeenkomst georganiseerd. Het dorp ziet 750 als een te hoog aantal op de 1100 inwoners van Blitterswijck. De dorpsraad wordt betrokken bij het plan en geeft het hoge aantal ook als belangrijkste bezwaar. De burgers stellen voor om maximaal 250 asielzoekers onder te brengen op het azc (Gemeente Venray, 2015). Ook tijdens een drukbezochte informatiebijeenkomst werd opgeroepen niet meer dan 250 vluchtelingen te huisvesten, maar dit protest mag maar deels baten; de gemeenteraad kiest ervoor om 450 vluchtelingen op het park op te vangen. Inwoners noemden dit compromis 'koehandel' (De Limburger, 2015).

Er zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd waar burgers hun zegje konden doen. Er was dus sprake van consultatie [1]. Daarnaast is de dorpsraad op intensieve wijze betrokken bij het plan en gaf de gemeenteraad ook aan dat bij belangrijke beslissingen dit moet gebeuren (De Limburger, 2015). Er was dus sprake van inspraak [1]. Het dorp was daarnaast ook een petitie gestart die door

enkele tientallen inwoners werd getekend. Dit valt onder agonistisch protest [1]. Er zijn geen protesten geweest waarbij de wet werd overtreden, dus er was geen antagonistisch protest [0]. Uiteindelijk kwamen er minder vluchtelingen dan gepland, dus het plan is aangepast [1].

Westelbeers

In november 2015 wordt bekend gemaakt dat er een plan ligt om 200 vluchtelingen op te vangen op een vakantiepark in Westelbeers, gemeente Oirschot. Snel na bekendmaking hangen er in het dorp al spandoeken tegen het azc (Eindhovens Dagblad, 2015a) Burgemeester Severijns geeft na bekendmaking van het plan aan dat er niets besloten wordt zonder de burgers van Westelbeers te betrekken (Brabants Dagblad, 2015c). Het grootste gedeelte van de 330 inwoners van het dorpje voelt zich echter overvallen door de gemeente. Ze vinden dat ze te laat zijn geïnformeerd en niet betrokken zijn bij het besluit. Dit blijkt uit een zelf gehouden referendum van de bevolking, toen de gemeente aangaf deze niet te willen houden De tegengeluiden van de bevolking hebben de gemeente echter niet tegengehouden om het azc voor 200 mensen te openen (Eindhovens Dagblad, 2015b).

Burgers hebben tijdens een inloopbijeenkomst vrijuit kunnen spreken over het azc en daarnaast hebben zeven burgers ingesproken tijdens de raadsvergadering. Er was dus consultatie [1]. Er was geen inspraak, omdat dit geen intensief advies was van burgers [0]. In het dorp waren spandoeken opgehangen tegen het azc. Er was hier sprake van agonistisch protest [1]. Er zijn geen ongeregelde of gewelddadig verlopen protesten geweest, dus er was geen antagonistisch protest [0]. Uiteindelijk is het plan hetzelfde gebleven [0].

Zeewolde

In 2015 vraagt het COA aan de gemeente Zeewolde of ze een azc voor 1500 vluchtelingen kunnen plaatsen. Dit nieuws zorgde ervoor dat in korte tijd een protestpagina op Facebook 1100 likes kreeg en het protest over het grote azc op gang kwam (Omroep Flevoland, 2015a). Er is een informatiebijeenkomst georganiseerd en de bewonersvereniging en ondernemersvereniging hebben hun zorgen geuit. Uiteindelijk heeft ook het college besloten dat ze 1500 asielzoekers te veel vinden. Daarom werd er een centrum geopend voor 600 asielzoekers, omdat 'daar draagvlak voor is' (Omroep Flevoland, 2015b).

De bewonersvereniging en ondernemersvereniging hebben de kans gehad om hun mening te geven over het plan. Dit was echter geen intensief advies als inspraak [0], maar consultatie [1]. Er is daarnaast ook protest geweest via sociale media door een petitie te starten. Dit is agonistisch protest

[1]. Er zijn geen ongeregelheden geweest in Zeewolde, dus er was geen antagonistisch protest [0]. Het aantal asielzoekers is naar beneden bijgesteld [1].

4.2 Conditie voor verandering van besluiten over azc's

Zoals aangegeven, worden bij een csQCA alle condities ingedeeld in enen en nullen. De hierboven beargumenteerde kalibratie is volledig weergegeven in Tabel 2. In tien van de twintig plaatsen is er geen verandering geweest van het besluit. Hier is dus te zien dat burgers daar geen invloed hebben gehad op het besluit. Bij tien plaatsen is er een ander besluit genomen dan dat het oorspronkelijke plan was. In al deze plaatsen is er op een manier door burgers getracht invloed uit te oefenen via een van de vier opties. Zoals aangegeven kan bij de meeste gevallen niet gesteld worden dat dit het directe effect is van de manieren van invloed uitoefenen, ook al is dit bij sommige plaatsen wel aangegeven.

QCA gaat niet uit van causaliteit van één variabele, maar het is bruikbaar om te kijken welke combinaties van condities tot een bepaalde uitkomst kunnen leiden. In Tabel 2 zijn de aan- en afwezigheid van deze condities weergegeven.

Tabel 4: Ruwe datamatrix: verandering besluit en vier condities (crisp set)

Azc	Consultatie (Co)	Inspraak (In)	Agonistisch protest (Ag)	Antagonistisch protest (An)	Verandering besluit
Arnhem Elderhofseweg	1	0	1	0	0
Budel-Cranendonck	0	0	1	0	0
Enschede	0	0	1	1	0
Geldermalsen	0	0	0	1	1
Gorinchem	1	0	1	1	1
Hardenberg	1	1	0	0	1
Harderwijk	0	0	1	0	0
Heesch	0	0	0	1	1
Maastricht-Malberg	0	0	1	1	0
Oranje	0	0	0	1	1
Otterlo	1	0	1	1	1
Purmerend	1	0	1	0	1
Rijswijk	1	0	0	0	0
Rotterdam	0	0	1	1	0
Steenbergen	1	0	1	0	1
Tilburg Kruisvaardersstraat	0	0	1	0	0
Utrecht Einstein	1	0	0	1	0
Venray-Blitterswijck	1	1	1	0	1
Westelbeers	1	0	1	0	0
Zeewolde	1	0	1	0	1

Uit de data kunnen zestien (2^4) verschillende configuraties worden opgesteld. In Tabel 3 zijn de combinaties die in dit onderzoek voorkwamen gerangschikt op hoeveelheid. Er komen in totaal negen van de zestien combinaties terug in dit onderzoek. Om te kijken welke combinaties van condities leiden tot een bepaalde uitkomst is in Tabel 4 een versimpelde variant hierop neergezet. Hierin staan de verschillende configuraties die tot uitkomsten leiden. Deze uitkomsten zijn: een

verandering van besluit (1), geen verandering van het besluit (0), of een contradictie (C), waarbij een configuratie tot verschillende uitkomsten (zowel 0 als 1) leidt.

Tabel 5: Waarheidstabel verandering besluit met de condities Consultatie, Inspraak, Agonistisch protest, Antagonistisch protest

Co	In	Ag	An	Verandering	Distributie	N
1	0	1	0	C	Arnhem, Purmerend, Steenbergen, Westelbeers, Zeewolde	5
0	0	1	1	0	Enschede, Maastricht, Rotterdam	3
0	0	1	0	0	Budel Cranendonck, Harderwijk, Tilburg Kruisvaardersstraat	3
0	0	0	1	1	Geldermalsen, Heesch, Oranje	3
1	0	1	1	1	Gorinchem, Otterlo	2
1	0	0	0	0	Rijswijk	1
1	1	0	0	1	Hardenberg	1
1	1	1	0	1	Venray Blitterswijk	1
1	0	0	1	0	Utrecht	1

* C staat voor een contradictie van uitkomsten. N is het aantal casussen.

De configuraties die tot uitkomst '0' en '1' hebben geleid, zijn vervolgens geminimaliseerd, zodat er gemakkelijker conclusies uit getrokken kunnen worden. In tabel 6 zijn deze minimalisaties weergegeven.

Tabel 6: QCA-minimalisatie

Uitkomst	Configuratie	N
C	CO x in x AG x an	5
1	co x in x ag x AN + CO x IN x an + CO x in x AG x AN	7
0	co x in x AG + CO x in x ag	8

* QCA = Qualitative Comparative Analysis; CO = consultatie; IN = inspraak; AG = agonistisch protest; AN = Antagonistisch Protest; kleine letters duiden de afwezigheid van de conditie aan; x = en; + = of.

4.3 Analyse

Uit de data kunnen we aantal zaken afleiden. Hypothese 1a stelt dat geen individuele conditie voldoende voorwaarde is voor verandering van besluitvorming. We zien dat dit opgaat voor alleen consultatie en voor alleen agonistisch protest. Antagonistisch protest is daarentegen in drie gevallen voldoende voorwaarde om tot een wijziging te leiden. Deze hypothese gaat dus niet op. Als we verder kijken naar de drie casussen die wel met één conditie tot een wijziging zijn gekomen vallen er een aantal zaken op. In Heesch en Geldermalsen is het antagonistisch protest zeer sterk geweest. In Geldermalsen is er gevochten met de ME, is het gemeentehuis bestookt en waren er meer dan 1000 mensen op de been. In Heesch is er ook gevochten met de ME, massaal geprotesteerd en is er een kogelbrief bezorgd bij de gemeente. Dit protest was daarmee een stuk heviger dan bij de andere casussen. Dit kan verklaren waarom in deze plaatsen wél een wijziging geweest is bij aanwezigheid van slechts één conditie. Oranje is ook een bijzondere casus. Hier is namelijk niet lokaal besloten dat er geen 1400 asielzoekers in het dorp kwamen, maar is dit landelijk gebeurd. Dit gebeurde onder andere naar aanleiding van Kamervragen. Het zal meegespeeld hebben dat Oranje een klein dorp is van ongeveer 150 inwoners, waar 1400 asielzoekers zouden komen. Door dit grote verschil kreeg Oranje -net als soortgelijke kleine plaatsen zoals Rijs en Rekken waar een azc gepland stond (Dekker & Scholten, 2015) - in de landelijke media veel aandacht. Het lijkt er dus op dat zeer gewelddadig protest en protest dat gelinkt wordt aan andere casussen loont, aangezien in andere plaatsen antagonistisch protest in combinatie met een andere conditie niet genoeg was om tot een wijziging te leiden. Wat nog wel opvalt bij hypothese 1a is dat de configuraties bestaande uit drie condities in alle gevallen succesvol zijn geweest. Gezien de succesvolle beïnvloeding met één conditie, is dit geen voorwaarde, maar het laat wel zien dat de aanwezigheid van meer condities geen kwaad kan.

Hypothese 1b stelt dat configuraties met zowel consultatie als inspraak niet samengaan met antagonistisch protest. Deze hypothese wordt bevestigd. In Hardenberg en in Venray Blitterswijck was sprake van zowel consultatie als inspraak. In beide gemeenten is er geen antagonistisch protest geweest. Het is lastig dit vast te stellen met slechts twee van de twintig casussen. Toch zien we bij veel casussen waar burgers aangeven dat zij niet of nauwelijks betrokken zijn, dat zij juist daarom boos zijn. In het geval van Venray Blitterswijck en Hardenberg zijn de eisen of adviezen van de burgers niet volledig ingewilligd, waardoor burgers hier ook niet heel tevreden waren. Maar het heeft daar in ieder geval niet tot gewelddadig protest geleid.

Hypothese 2 stelt dat agonistisch en/of antagonistisch protest noodzakelijk zijn om tot een wijziging te komen. Deze hypothese wordt ontkracht. In het geval van Hardenberg was er geen vorm van

protest, maar is er wel een wijziging geweest van het besluit, zoals hierboven al is toegelicht. Het valt ook op dat in bijna elke plaats een vorm van protest is geweest. Alleen in Rijswijk is er ook geen protest geweest, maar alleen consultatie. Hier was geen sprake van een wijziging van het plan. Het blijkt dus niet noodzakelijk te zijn om te protesteren, om toch een wijziging te krijgen. In Hardenberg bleek een uitgebreid adviesrapport van een klankbordgroep genoeg om tot een wijziging te komen.

Uit de minimalisatie blijkt dat de configuratie CO x in x AG x an tot contradicties leidt. In drie gevallen (Purmerend, Steenbergen en Zeewolde) was dit genoeg voor wijziging van de besluitvorming, maar in twee gevallen (Arnhem en Westelbeers) leidde dit tot niets. Wat hierbij opvalt is dat bij Purmerend en Steenbergen het agonistisch protest zeer fel was. In Purmerend stond een grote groep demonstranten in de raadszaal te scanderen dat er geen azc moest komen en ook bij een inspraakavond was de sfeer grimmig. De burgemeester gaf later aan dat ze dacht dat de raadsleden zich hebben laten beïnvloeden door de hevige protesten. Steenbergen is in het nieuws gekomen door de schreeuwende menigte op een informatiebijeenkomst, waarbij voorstanders werden uitgejouwd. In vergelijking met veel andere plaatsen was het agonistisch protest in deze twee plaatsen dus een stuk intenser dan in andere plaatsen. Daarnaast hebben beide plaatsen ook veel landelijke media-aandacht gehad, wat eventueel mee gespeeld kan hebben. In Zeewolde is er geen grimmig protest geweest zoals in Steenbergen en Purmerend. Hier gaf de gemeente aan dat ze de capaciteit van het azc naar beneden hadden bijgesteld omdat hier meer draagvlak onder de bevolking voor was. In Arnhem en Westelbeers is er vrij rustig protest geweest vanuit de bevolking. Het kan zijn dat dit het verschil in uitkomst verklaart met Purmerend en Steenbergen, maar het verschil met Zeewolde is hiermee niet te verklaren. Het lijkt erop dat er binnen agonistisch protest nog verschillen zijn in de intensiteit ervan en de doorwerking daarvan in de uitkomst.

Naast het behandelen van de hypotheses en de contradicties in de waarheidstabel vallen er nog enkele dingen op. Zo zijn de casussen waar enkel sprake was van antagonistisch protest (Geldermalsen, Heesch, Oranje) allemaal succesvol geweest, maar zijn CO x in x AG x AN (Enschede, Maastricht, Rotterdam) en CO x in x ag x AN (Utrecht) beide niet succesvol in wijziging. Zoals hierboven benoemd, was het antagonistisch protest in Geldermalsen en Heesch zeer intensief, maar er zou nog wat anders dit kunnen verklaren. In de casusselectie zit een groot verschil in het aantal inwoners per plaats. Zo heeft Oranje ongeveer 150 inwoners en is Rotterdam met meer dan 623.000 inwoners de tweede stad van het land. Gekeken naar de grootste plaatsen die zijn meegenomen in dit onderzoek, valt op dat hier geen wijzigingen hebben plaatsgevonden. Zo zijn er in de zes grootste steden, namelijk Rotterdam, Utrecht, Tilburg, Enschede, Arnhem en Maastricht vier verschillende configuraties van condities geweest, maar is er in geen enkele van deze steden een wijziging

doorgevoerd. In Tabel 6 zijn de plaatsen gesorteerd op inwonersaantal en met hun uitkomst weergegeven. De vier steden waar antagonistisch protest gecombineerd met een andere conditie niet tot een wijziging heeft geleid, staan dus allemaal in de top-6 van grootste steden uit de casusselectie. Het zou goed kunnen dat in plaatsen waar de afstand tot het lokale bestuur groot is, de kans kleiner is dat agonistisch protest tot een wijziging van het plan leidt. Vergelijkend onderzoek tussen kleine en grote gemeenten zou dit moeten uitwijzen.

Tabel 7: Grootte vestigingsplaats (niet gemeente) azc en verandering besluit

Azc	Aantal inwoners*	Verandering besluit
Rotterdam	623.652	0
Utrecht Einstein	334.176	0
Tilburg Kruisvaardersstraat	211.648	0
Enschede	158.553	0
Arnhem Elderhofseweg	152.293	0
Maastricht-Malberg	122.397	0
Purmerend	79.532	1
Hardenberg	60.594	1
Rijswijk	51.742	0
Harderwijk	46.694	0
Gorinchem	36.233	1
Geldermalsen	26.767	1
Steenbergen	24.815	1
Zeewolde	22.476	1
Heesch	12.547	1
Budel-Cranendonck	9.409	0
Otterlo	2.380	1
Venray-Blitterswijk	1.020	1
Westelbeers	329	0
Oranje	150	1

* Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, 2015)

Verder valt nog op dat enkel consultatie niet voldoende is voor een wijziging van het plan. Configuraties waar consultatie met inspraak wordt gecombineerd, of met agonistisch en antagonistisch protest zijn wel voldoende voor een wijziging. Bij consultatie met alleen antagonistisch protest is dit genoeg en bij consultatie met agonistisch protest heeft dit contradicties in de uitkomst. Ook blijkt dat agonistisch protest niet noodzakelijk voor een wijziging. Zo leidde zowel CO x IN x ag x an als CO x IN x AG x an tot een wijziging van het plan.

5. Conclusie & discussie

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies van het onderzoek behandeld, worden de hoofd- en deelvragen beantwoord en wordt er stilgestaan bij de wetenschappelijke en maatschappelijke implicaties van deze scriptie. In dit onderzoek is uitgegaan van vier manieren waarop burgers invloed kunnen hebben op de besluitvorming voor een azc: consultatie, inspraak, agonistisch protest en antagonistisch protest. De hoofdvraag luidt: *Onder welke condities hebben burgers de besluitvorming over de vestiging van asielzoekerscentra in hun gemeente in de periode 2014-2016 beïnvloed?*

Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn de kernconcepten uitgewerkt in het theoretisch kader, zijn er drie hypothesen en drie deelvragen opgesteld. Door middel van een multiple-case study van twintig plaatsen waar een azc is gekomen, of zou komen, zijn deze onderzocht. Aan de hand van documentanalyse zijn de deelvragen beantwoord en met een *Qualitative Comparative Analysis (QCA)* zijn de hypothesen getest.

5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Op welke manieren hebben burgers geprobeerd invloed uit te oefenen op de komst van azc's in hun gemeente?

In het theoretisch kader zijn er vier manieren onderscheiden om invloed te hebben op besluitvorming. Dit zijn consultatie, inspraak, agonistisch protest en antagonistisch protest. Daarnaast is er gekeken of het besluit over het azc veranderd is. Na de operationalisatie zijn de azc's ingedeeld bij condities. Bij tien van de twintig azc's was er sprake van consultatie, slechts twee keer was er inspraak, bij veertien azc's was er agonistisch protest en bij acht plaatsen was er antagonistisch protest.

Opvallend is dat burgers in veel gevallen niet intensief betrokken zijn bij het besluit over een azc. Slechts in twee gevallen is er sprake geweest van inspraak. Gemeenten kiezen er dus zelden voor om (een groep) burgers langere tijd intensief te betrekken bij de besluitvorming en hen de kans te geven om onderbouwd advies uit te brengen. Het kan dat dit komt door de tijdsdruk waar in veel plaatsen sprake van was. Gezien de grote instroom van vluchtelingen was de druk om snel een azc te kunnen openen wellicht te groot om burgers hier intensief bij te betrekken. Consultatie en de twee vormen van protest kwamen een stuk vaker voor. Bij de meeste azc's was er een combinatie van twee of drie condities nodig voor invloed op de besluitvorming rond het azc.

Welke beslissingen zijn genomen over de komst van asielzoekerscentra?

In tien van de twintig gemeenten is het oorspronkelijke plan voor het azc gewijzigd. In vier gevallen kwam er helemaal geen azc, bij de andere zes gemeenten werden er andere wijzigingen doorgevoerd, zoals het naar beneden bijstellen van het aantal op te vangen vluchtelingen. Hieruit is niet direct op te maken dat ook bij al deze gevallen de pogingen tot invloedsuitoefening succesvol waren. Zo was er in Gorinchem een goedkopere opvanglocatie elders, wat het COA deed beslissen de locatie te veranderen. Het is dus duidelijk dat de invloedspogingen van burgers hier niet de aanleiding waren voor een wijziging. In andere gevallen werd juist benoemd dat de protesten aanleiding waren voor een wijziging. In de meeste gevallen besloot het college of de gemeenteraad dat het plan zou wijzigen, in Oranje was het de staatssecretaris zelf en in Gorinchem dus het COA.

Onder welke condities hebben burgers invloed gehad op de besluitvorming over de vestiging van asielzoekerscentra in hun gemeente in de periode 2014-2016?

In de twintig onderzochte gemeenten is te zien dat burgers op allerlei manieren proberen invloed uit te oefenen op plannen voor een azc. Uiteenlopend van voor- en tegen argumenten uitwisselen op een bewonersbijeenkomst tot massale gewelddadige protesten waarbij de ME moet ingrijpen. In dit onderzoek is gekeken hoe verschillende configuraties van condities invloed hebben op de besluitvorming over de vestiging van azc's tussen 2014 en 2016.

Met QCA zijn de verschillende combinaties van condities onder de loep genomen en is er gekeken welke configuraties wel succes hadden, welke niet en welke configuraties tot een contradictie hebben geleid. Er waren vier verschillende configuraties die tot een wijziging hebben geleid, met een totaalaantal van zeven casussen. Hieruit bleek de hypothese dat een enkele conditie niet genoeg zou zijn om tot een wijziging te leiden, niet te kloppen. In drie plaatsen was antagonistisch protest genoeg om invloed uit te oefenen. De vier configuraties die erin geslaagd zijn om invloed uit te oefenen hebben allemaal antagonistisch protest of inspraak gehad. Dit maakt het echter geen noodzakelijke voorwaarden voor invloed op de besluitvorming. Er was namelijk één configuratie met vijf casussen die tot een contradictie heeft geleid. Hier zat geen antagonistisch protest of inspraak in, maar het heeft wel in drie gevallen tot een wijziging geleid.

Deze contradictie lijkt te verklaren door de verschillen bij de casussen van het agonistische protest. In twee plaatsen was dit protest namelijk zeer hevig en in de andere plaatsen was dit niet het geval. Dit biedt kansen voor nieuwe onderzoek, waarbij agonistisch protest eventueel kan worden opgedeeld, of waar met een *fuzzy set* QCA dit onderzoek herhaald kan worden. Hiermee zijn gradaties van 'in' en

'uit' wel te duiden, waardoor deze verschillen wellicht duidelijk kunnen worden (Rihoux & Ragin, 2009, p. 87).

Het lijkt erop dat burgers een relatief grote invloed hebben gehad op de besluiten over azc's. In tien van de twintig onderzochte gemeenten is er een wijziging geweest. Bij sommige gemeenten is ook aangegeven dat deze wijziging kwam door de acties van burgers. Dit laat zien dat burgers op verschillende manieren een besluit kunnen beïnvloeden. In de analyse zijn vier configuraties gevonden die tot een wijziging hebben geleid. Hierin valt te zien dat alleen consultatie en alleen agonistisch protest niet genoeg zijn om tot een wijziging te komen en dat de configuraties met inspraak in alle gevallen succesvol zijn geweest. Het lijkt erop dat burgers het beste combinaties van verschillende condities kunnen inzetten om invloed uit te oefenen. Uit de casusbeschrijvingen viel op dat ook de intensiteit van het protest belangrijk lijkt te zijn. De plaatsen waar alleen antagonistisch protest was, of die succesvol waren in de configuratie met contradictie, hadden vrijwel allemaal zeer hevige protesten. Daarnaast valt op dat in de zes grootste steden uit de casuselectie er geen wijziging heeft plaatsgevonden. De afstand tot het lokale bestuur is daar wellicht groter, waardoor invloedspogingen minder kans van slagen hebben. Lubbers et. Al (2005) geven aan dat de verhouding van het aantal vluchtelingen per inwoner niet doorslaggevend is voor het ontstaan van protest, maar het lijkt wel van invloed te zijn op de uitwerking van het protest. Vervolgonderzoek zou dit moeten uitwijzen.

5.2 Wetenschappelijke toevoeging

Verhoeven (2009) onderscheidt twee soorten protest: agonistisch en antagonistisch. Deze verdeling is ook in dit onderzoek gebruikt. Het laat zien dat beide vormen succesvol kunnen zijn in de beïnvloeding van beslissingen omtrent azc's. Hetzelfde geldt voor twee treden van de ladder van Arnstein (1969). Hoewel zij aangeeft dat de invloed van consultatie en inspraak niet groot is, zien we in dit onderzoek ook dat het in sommige configuraties wel werkt. Zo lijkt consultatie geen vereiste voor succesvolle beïnvloeding, maar was inspraak, in combinatie met andere factoren, twee keer succesvol in de aanpassing van het plan. In de inleiding werd aangegeven dat de verwachte invloed van de losse condities niet groot was. Dit onderzoek laat zien dat er juist wel invloedsuitoefening mogelijk is door burgers. Door meerdere condities te combineren kan er wel veranderingen teweeg worden gebracht. Dit laat zien dat er verder gekeken moet worden dan losse factoren. In veel gevallen zal namelijk niet één conditie doorslaggevend zijn geweest bij de beslissingen over azc's. Dit opent de deur voor meer onderzoek naar configuraties van condities bij beleidsbeïnvloeding door burgers.

Het onderzoek laat zien dat verschillende manieren van invloedsoefening succesvol kunnen zijn in de beïnvloeding van beslissingen over azc's. Het blijkt dat verschillende combinaties van condities succesvol kunnen zijn, maar in andere plaatsen niet. Het lijkt erop dat lokale omstandigheden hierin meespelen. Dit biedt een uitgangspunt voor nieuw onderzoek. Zo lijkt het erop dat in grote steden de beïnvloeding minder succesvol is dan in kleinere plaatsen. Daarnaast valt op dat in plaatsen waar inspraak is geweest, er geen antagonistisch protest is geweest. Dit sluit aan bij de ideeën van Irvin & Stansbury (2004) die stellen dat inspraak leidt tot een hoger politiek vertrouwen en Citrin (1974) die aangeeft dat burgers met een hoger politiek vertrouwen minder snel aan illegale protesten deelnemen.

Eerder onderzoek over protesten tegen asielzoekers(centra) richtte zich vaak op motieven voor dit protest (Zorlu, 2017; Grillo, 2005). Dit onderzoek vormt hier een mooie aanvulling op, aangezien het niet ingaat op de motieven voor protest, maar op het effect ervan. Uit eerder onderzoek naar de invloed van gewelddadig protest bij azc's van Karsten en Van der Velden (2018) komt naar voren dat niet bewezen is dat gewelddadig protest tot verandering van besluitvorming over azc's leidt, maar dat het wel debatverstorend werkt. Dit onderzoek laat zien dat er inderdaad ook plaatsen zijn geweest waar gewelddadig protest was, maar waar geen wijziging is geweest. Dus wat dat betreft wordt bevestigd dat dit op veel plaatsen geen invloed heeft. Dit onderzoek laat zien dat burgers echter op veel (andere) manieren wel invloed hebben op de besluitvorming over azc's. De resultaten uit dit onderzoek zijn vergelijkbaar met die van Haselbacher en Rosenberger (2018), die vaststelden dat burgers op verschillende manieren in Oostenrijkse gemeenten relatief vaak een wijziging hebben bewerkstelligd. Dit laat dus zien dat wellicht ook in andere Europese landen vergelijkbare invloed is geweest door burgers.

5.3 Maatschappelijke toevoeging

De berichten over de grote vluchtelingeninstroom, de opening van nieuwe azc's en de bijbehorende protesten van burgers hebben een tijdlang het nieuws gedomineerd. Dit onderzoek geeft alle betrokkenen rond azc's inzicht in de invloedsoefening van burgers. Het leert beleidsmakers dat burgers relatief veel invloed uitoefenen, aangezien bij de helft van de onderzochte gemeenten er veranderingen van het plan waren. Het geeft burgers ook moed dat zij invloed kunnen uitoefenen buiten de verkiezingen om. Een boze burger in Rotterdam gaf aan dat 'ze de ruiten van het stadhuis maar hadden moeten ingooien' om op die manier een azc te voorkomen, want 'overall waar dat gebeurde kwam er geen' (Trouw, 2016). Uit dit onderzoek blijkt dat niet elke plek waar

antagonistisch protest was, er geen azc is gekomen, maar het is zorgwekkend om te zien dat op veel plekken antagonistisch protest bijgedragen heeft aan een wijziging van de plannen voor een azc. Het lijkt erop dat gemeenten er goed aan doen om al in een vroeg stadium burgers te betrekken bij de plannen voor een azc. Als er consultatie en inspraak is geweest, was er namelijk geen antagonistisch protest. Gemeenten zouden er dus goed aan doen om burgers intensief te betrekken bij gevoelige onderwerpen zoals de komst van een azc.

5.4 Reflectie

In deze scriptie is getracht om zo valide en betrouwbaar mogelijk de hoofdvraag te onderzoeken. Toch zijn er een aantal zaken die dit beperkt kunnen hebben. Deze worden hieronder kort behandeld.

Bij het gebruik van csQCA worden de aan- en afwezigheid van condities bepaald aan de hand van énen en nullen. Dit heeft als valkuil dat er geen onderscheid gemaakt wordt hoe 'in' of 'uit' een bepaalde conditie was. Er is dus geen gradatie binnen deze twee mogelijkheden. Dit kan ervoor zorgen dat er in de analyse te simpel gedacht wordt. Om dit te voorkomen is er het proces van kalibratie zo duidelijk mogelijk weergegeven en is er een beschrijving per casus geweest. Toch is het goed om mee te nemen dat niet elke één of nul hetzelfde is. Dit lijkt bijvoorbeeld van belang geweest te zijn bij de configuratie met contradictie in de uitkomst, omdat hier bij sommige plaatsen sprake was van erg hevig protest, terwijl dit bij andere plaatsen met dezelfde configuratie veel minder was. Dit is zo goed mogelijk weergegeven in de casusbeschrijving en de toelichting op de QCA, maar vervolgonderzoek met een *fuzzy set* QCA kan hier wellicht meer inzicht in geven.

Het gebruik van documentanalyse heeft ervoor gezorgd dat er relatief veel casussen behandeld konden worden in dit onderzoek. Het zorgt ervoor dat het onderzoek goed te herhalen is, wat de betrouwbaarheid te goede komt. Het zorgt er echter wel voor dat er minder diep op de casussen is ingegaan. Gebruik van interviews had wellicht nog bij kunnen dragen aan een betrouwbaardere kalibratie van de data. Omdat in dit geval er soms uitgegaan moest worden van beperkte informatie in krantenberichten.

Met dit onderzoek is er gekeken welke configuraties van condities tot een wijziging van het besluit hebben geleid. Het kan nog erg interessant zijn om te kijken naar de beweegredenen van burgers om tegen een azc te ageren. De literatuur is hier op dit moment niet eenduidig in (Zorlu, 2017). Als

duidelijk is waar deze protesten vandaan komen, kan er ook meer op ingespeeld worden, zodat er maatschappelijk relevante inzichten kunnen worden vergaard.

6. Literatuur

6.1 Wetenschappelijke literatuur

- Amenta, E., Caren, N., Chiarello, E., & Su, Y. (2010). The political consequences of social movements. *Annual Review of Sociology*, 36, 287-307.
- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.
- Blommaert, J., Dewilde, A., Stuyck, K., Peleman, K., & Meert, H. (2003). Space, experience and authority: Exploring attitudes towards refugee centers in Belgium. *Journal of Language and Politics*, 2(2), 311-331.
- Bouwmeester, J., M. Holzmann, N. Löb, M. Abraham & O. Nauta (2016)., Monitor integriteit en veiligheid openbaar 2016. Den Haag: I&O Research.
- Broeders, D. & I. Verhoeven (2005) 'Kiezen uit overvloed. Sociaal-culturele ontwikkelingen in vraag en aanbod in het medialandschap', blz. 67-121, in W.B.H.J. van de Donk, D. Broeders & F. Hoefnagel, Trends in het medialandschap. Vier verkenningen, Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Citrin, J. (1974). Comment: The political relevance of trust in government. *American Political Science Review*, 68(3), 973-988.
- Dekker & Scholten (2015). Tsunami of Tragedie? Media-aandacht en Beeldvorming rond het Vreemdelingenbeleid.
- Dear, M. (1992). Understanding and overcoming the NIMBY syndrome. *Journal of the American Planning Association*, 58(3), 288-300.
- De Block, D. & Vis, B. (2018), 'Addressing the Challenges Related to Transforming Qualitative into Quantitative Data in Qualitative Comparative Analysis', *Journal of Mixed Methods Research* (geaccepteerd voor publicatie).
- Dryzek, J. S. (2000). Deliberative democracy and beyond: liberals, critics, contestations. Oxford: Oxford University Press.
- Giugni, M. (2007). Useless protest? A time-series analysis of the policy outcomes of ecology, antinuclear, and peace movements in the United States, 1977-1995. *Mobilization: An International Quarterly*, 12(1), 53-77.
- Grillo, R. (2005). 'Saltdean can't cope': Protests against asylum-seekers in an English seaside suburb. *Ethnic and Racial Studies*, 28(2), 235-260.
- Grofman, B., & Schneider, C. Q. (2009). An introduction to crisp set QCA, with a comparison to binary logistic regression. *Political Research Quarterly*, 62(4), 662-672.

- Haselbacher, M., & Rosenberger, S. (2018). Protest against the reception of asylum seekers in Austria. *Protest movements in asylum and deportation*, 247-269. Springer, Cham.
- Holmes, S. M., & Castañeda, H. (2016). Representing the “European refugee crisis” in Germany and beyond: Deservingness and difference, life and death. *American Ethnologist*, 43(1), 12-24.
- Hubbard, P. (2005). Accommodating Otherness: anti-asylum centre protest and the maintenance of white privilege. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 30(1), 52-65.
- Huberts, L. W. J. C. (1988). *De politieke invloed van protest en pressie. Besluitvormingsprocessen over rijkswegen*. Leiden : DSWO Press.
- Hug, S. (2013). Qualitative comparative analysis: How inductive use and measurement error lead to problematic inference. *Political Analysis*, 21(2), 252-265.
- Irvin, R. A., & Stansbury, J. (2004). Citizen participation in decision making: is it worth the effort?. *Public administration review*, 64(1), 55-65.
- Jaspers, E., Van Londen, M., & Lubbers, M. (2009). Een longitudinale studie naar veranderde ethnocentrische reacties in Nederland. *Migrantenstudies*, 25(2), 106-127.
- Lubbers, M., Coenders, M., & Scheepers, P. (2006). Objections to asylum seeker centres: Individual and contextual determinants of resistance to small and large centres in the Netherlands. *European Sociological Review*, 22(3), 243-257.
- Klandermans, B. (1996). *The social psychology of protest*. Cambridge: Blackwell Publishers inc.
- Maggetti, M., & Levi-Faur, D. (2013). Dealing with errors in QCA. *Political Research Quarterly*, 198-204.
- Malloch, M. S., & Stanley, E. (2005). The detention of asylum seekers in the UK: Representing risk, managing the dangerous. *Punishment & Society*, 7(1), 53-71.
- Martín, I., Arcarons, A., Aumüller, J., Bevelander, P., Emilsson, H., Kalantaryan, S., MacIver, A., Mara, I., Scalettaris, G., Venturini, A., Vidovic, H., Welle, I. van der, Windisch, M., Wolffberg, R., & Zorlu, A (2016). *From refugees to workers: mapping labour market integration support measures for asylum-seekers and refugees in EU member states. Volume II: Literature review and country case studies*.
- Marx, A. (2010). Crisp-set qualitative comparative analysis (csQCA) and model specification: Benchmarks for future csQCA applications. *International Journal of Multiple Research Approaches*, 4(2), 138-158.
- McLuhan, M. & Lapham, L. H. (1994). *Understanding media: The extensions of man*. Boston: MIT press.
- Michalowitz, I. (2007) What determines influence? Assessing conditions for decision-making influence of interest groups in the EU, *Journal of European Public Policy*, 14:1, 132-151.
- Mouffe, C. (2000) *The democratic paradox*. London: Verso.

- Noordegraaf, M., Giesen, I., Kristen, F., van der Meulen, M., de Kezel, E., & van Leeuwen, D. (2009). *Geweld tegen gezagsdragers: preventie en aanpak van geweld tegen politie en politici. Hoofdrapport*. Utrecht: USBO Advies, Universiteit Utrecht.
- Pattyn, V., Gerrits, L., & Verweij, S. (2015). *Qualitative Comparative Analysis: Meer Behorend Bij De Kwalitatieve Dan De Kwantitatieve Benadering (Qualitative Comparative Analysis: More Qualitative Than Quantitative)*.
- Noort, W. J. van, Huberts, L. W., & Rademaker, L. (1987). *Protest en pressie. Een systematische analyse van collectieve actie*. Assen: Van Gorcum.
- Ragin, Charles C. 1987. *The Comparative Method: Moving beyond Qualitative and Quantitative Strategies*. Los Angeles: University of California Press.
- Rihoux, B. (2006). Qualitative comparative analysis (QCA) and related systematic comparative methods: Recent advances and remaining challenges for social science research. *International Sociology*, 21(5), 679-706.
- Stekelenburg, J. van, Klandermans, B., & Dijk, W. W. van (2009). Context matters: Explaining how and why mobilizing context influences motivational dynamics. *Journal of Social Issues*, 65(4), 815-838.
- Schneider, C. Q., & Wagemann, C. (2012). *Set-theoretic methods for the social sciences: A guide to qualitative comparative analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schumaker, P. D. (1975). Policy responsiveness to protest-group demands. *The Journal of Politics*, 37(2), 488-521.
- Tarrow, S., & Tilly, C. (2007). Contentious politics and social movements. In *The Oxford handbook of comparative politics*, 435-457.
- Thiel, S. van (2007). *Bestuurskundig onderzoek: een methodologische inleiding*. Bussum: Coutinho.
- Verhoeven, I. (2004). Veranderend politiek burgerschap en democratie. *De staat van de democratie: Democratie voorbij de staat*, 55-77.
- Verhoeven, I. (2009). *Burgers tegen beleid: een analyse van dynamiek in politieke betrokkenheid*. Amsterdam: Aksant.
- Verweij, S. & Gerrits, L.M. (2012). Systematische Kwalitatieve Vergelijkende Analyse. *Kwalon*, 17(3), 25-33.
- Zorlu, A. (2017). Attitudes toward Asylum Seekers in Small Local Communities. *International Migration*, 55(6), 14-36.

6.2 Grijze literatuur

- Centraal Bureau voor de Statistiek (2015). Demografische kerncijfers per gemeente 2015. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (2014a). Opvang in Onnen (gemeente Haren). Geraadpleegd via: <https://www.coa.nl/en/node/887>.
- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (2014b). Informatieavonden mogelijke komst azc Zutphen. Geraadpleegd via: <https://www.coa.nl/en/node/915>.
- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (2018a). Zoek locatie. Geraadpleegd via: <https://www.coa.nl/nl/zoek-locatie>.
- Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (2018b). Een azc in mijn buurt. Geraadpleegd via: <https://www.coa.nl/nl/actueel/veelgestelde-vragen/een-azc-in-mijn-buurt#ja>.
- Gemeentewet (1992, 14 februari). Geraadpleegd via: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2003-10-17/1>.
- Metronieuws (17 december 2015). Ook hier ontstond onrust rond azc-bespreking. Geraadpleegd via: <https://www.metronieuws.nl/nieuws/binnenland/2015/12/ook-hier-ontstond-onrust-rond-azc-bespreking>.
- NOS (2015a, 16 december). Raadszaal Geldermalsen ontruimd wegens protest tegen komst azc. Geraadpleegd via: <https://nos.nl/artikel/2075643-raadszaal-geldermalsen-ontruimd-wegens-protest-tegen-komst-azc.html>.
- NOS (2016a, 15 juni). Geldermalsen krijgt definitief geen azc. Geraadpleegd via: <https://nos.nl/artikel/2111197-geldermalsen-krijgt-definitief-geen-azc.html>.
- NOS (2016b, 15 juni). Heftig protest tegen opvang asielzoekers, heeft dat effect? Geraadpleegd via: <https://nos.nl/artikel/2111331-heftig-protest-tegen-opvang-asielzoekers-heeft-dat-effect.html>.
- Ridder, J. den, Andriessen, I., Dekker, P. (2017). Burgerperspectieven 2017 | 2. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Ridder, J. den, Mensink, W., Dekker, P., & Schrijver, E. (2016). Burgerperspectieven 2016 | 2. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- RTL Nieuws (16 oktober 2015). Protest tegen azc leidt vaak tot minder vluchtelingen. Geraadpleegd via: <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/protest-tegen-azc-leidt-vaak-tot-minder-vluchtelingen>.
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) (2018). Wat is de rol van de gemeenteraad bij de opvang van asielzoekers? Geraadpleegd via: <https://vng.nl/onderwerpenindex/asiel/asielbeleid-en>

integratie/vraag-en-antwoord/wat-is-de-rol-van-de-gemeenteraad-bij-de-opvang-van-asielzoekers.

Vluchtelingenwerk Nederland (z.j.). Bescherming in Nederland. Geraadpleegd via: <https://www.vluchtelingenwerk.nl/feiten-cijfers/cijfers/bescherming-nederland>.

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), (2002). *De toekomst van de nationale rechtsstaat*. Den Haag: WRR.

7. Bijlagen

7.1 Bijlage I: geplande azc's 2014-2016

	Naam azc	(geplande) openingsjaar	Gebruikt?	Reden wel/niet in selectie
1	's Gravendeel	2015	Nee	Heropening oud azc. Afwezigheid condities
2	Alkmaar Robonsbosweg	2016	Nee	Afwezigheid condities
3	Arnhem Apeldoornseweg	2016	Nee	Afwezigheid condities
4	Arnhem Elderhofseweg	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
5	Arnhem Frombergstraat	2016	Nee	Afwezigheid condities
6	Assen	2016	Nee	Afwezigheid condities
7	Azelo	2014	Nee	Afwezigheid condities
8	Balk	2016	Nee	Afwezigheid condities
9	Bernheze	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
10	Budel-Cranendonck	2014	Ja	Aanwezigheid data en condities
11	Delfzijl Zeevaartschool	2016	Nee	Afwezigheid condities
12	Den Helder Doggershoek	2015	Nee	Afwezigheid condities
13	Doetinchem	2014	Nee	Afwezigheid condities
14	Drachten Ringweg	2016	Nee	Afwezigheid condities
15	Enschede	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
16	Geldermalsen	2015	Ja	Aanwezigheid data en condities
17	Gorinchem	2015	Ja	Aanwezigheid data en condities
18	Gulpen Wittem	2014	Nee	Afwezigheid condities
19	Hardenberg	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities

20	Harderwijk	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
21	Heerhugowaard	2015	Nee	Afwezigheid condities
22	Hoogeveen	2015	Nee	Afwezigheid condities
23	Maastricht-Malberg	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
24	Maastricht-Parkweg	2016	Nee	Afwezigheid condities
25	Middelburg	2015	Nee	Afwezigheid condities
26	Onnen	2014	Nee	Afwezigheid condities
27	Oranje	2014	Ja	Aanwezigheid data en condities
28	Overberg	2014	Nee	Afwezigheid condities
29	Overloon	2014	Nee	Afwezigheid condities
30	Purmerend	2015	Ja	Aanwezigheid data en condities
31	Rijswijk	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
32	Rotterdam	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
33	Sneek	2016	Nee	Afwezigheid condities
34	Steenbergen	2015	Ja	Aanwezigheid data en condities
35	Tilburg Baden Powellaan	2016	Nee	Afwezigheid condities
36	Tilburg Kruisvaardersstraat	2015	Ja	Aanwezigheid data en condities
37	Tilburg Stationsstraat	2016	Nee	Afwezigheid condities
38	Utrecht Guesthouse	2016	Nee	Aanbouw ouder azc. Daarom afwezigheid condities
39	Utrecht Ravellaan	2016	Nee	Kleine dependence bestaand azc. Afwezigheid condities
40	Veenhuizen	2014	Nee	Afwezigheid condities
41	Venlo	2015	Nee	Afwezigheid condities
42	Venray-Blitterswijk	2016	Ja	Aanwezigheid data en

				condities
43	Weert	2015	Nee	Afwezigheid condities
44	Westelbeers	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
45	Winterswijk	2015	Nee	Afwezigheid condities
46	Zeewolde	2016	Ja	Aanwezigheid data en condities
47	Zeist	2014	Nee	Afwezigheid condities
48	Zutphen	2016	Nee	Afwezigheid condities

7.2 Bijlage II: data

Arnhem Elderhofseweg

De Gelderlander (12 december 2015a). '350 mensen is te veel'. Geraadpleegd via: <https://www.gelderlander.nl/regio/arnhem-e-o/arnhem/bewoners-elden-vinden-azc-met-350-vluchtelingen-te-groot-1.5534432>.

De Gelderlander (13 januari 2016a). NVU weer op pad tegen azc Elden. Geraadpleegd via: https://www.nexis.com/results/shared/controller/enhpermalink.do?permaLinkInfoKey=0_T27442884213&selThresholdvalue=undefined.

De Gelderlander (12 april 2016b). 'College heeft gefaald bij azc'. Geraadpleegd via: https://www.nexis.com/results/shared/controller/enhpermalink.do?permaLinkInfoKey=0_T27442879111&selThresholdvalue=undefined.

Budel-Cranendonck

Eindhovens Dagblad (3 mei 2016a). Protest omwonenden tegen azc wordt luider. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5JNX-M7Y1-DYRY-N276&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

Eindhovens Dagblad (23 mei 2016b). Actie tegen azc Budel blijft uit. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5C89-C6G1-JC8W-Y0MM&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

Enschede

Algemeen Dagblad (2 november 2015). Rellen zonder reden in Enschede. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5H8W-TRW1-DYRY-N057&csi=263237,8411&oc=00240&perma=true>.

NOS (7 september 2015b). Enschede krijgt azc, tot woede van omwonenden. <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2056430-enschede-krijgt-azc-tot-woede-van-omwonenden.html>.

NOS (29 januari 2016c). Azc bijeenkomst Enschede afgelast vanwege veiligheid. Geraadpleegd via: <https://nos.nl/artikel/2083730-azc-bijeenkomst-enschede-afgelast-vanwege-veiligheid.html>.

Tubantia (7 oktober 2015). Drie wethouders in Enschede bedreigd om komst asielzoekerscentrum | Enschede. Geraadpleegd via: <https://www.tubantia.nl/enschede/drie-wethouders-in-enschede-bedreigd-om-komst-asielzoekerscentrum~ad0bb4a9/>.

Geldermalsen

De Gelderlander (19 december 2015b). Geldermalsen is gewoon boos. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5HMX-Y5C1-DYRY-N0KR&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

De Gelderlander (17 december 2015c). Mensen stonden huilend in de hal. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5HMG-WPC1-JC8W-Y3F4&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

De Gelderlander (18 december 2015d). Relschoppers Geldermalsen komen vooral uit dorp zelf. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5HMP-W481-DYRY-N16B&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

De Gelderlander (24 december 2015e). Gemeente zwicht voor azc-protest. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5HP0-T661-JC8W-Y28C&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

Gorinchem

De Stad Gorinchem (29 september 2015). Vluchtelingen niet welkom in Lingewijk. Geraadpleegd via: <http://destadgorinchem.nl/lokaal/vluchtelingen-niet-welkom-lingewijk-34477>.

RTV Rijnmond (15 oktober 2015a). Wethouder Gorinchem bedreigd bij protest tegen azc. Geraadpleegd via: <https://www.rijnmond.nl/nieuws/134161/Wethouder-Gorinchem-bedreigd-bij-protest-tegen-azc>.

RTV Rijnmond (21 oktober 2015b). Gorinchem kiest andere locatie asielzoekerscentrum. Geraadpleegd via: <https://www.rijnmond.nl/nieuws/134311/Gorinchem-kiest-andere-locatie-asielzoekerscentrum>.

Hardenberg

Gemeente Hardenberg (29 september 2015). Gemeenteraadsvergadering 29-09-2015. Geraadpleegd via: <https://hardenberg.raadsinformatie.nl/vergadering/211899/gemeenteraad%2029-09-2015>.

Hardenberg.nu (12 februari 2015). Heemserpoort krijgt 1000 asielzoekers. Geraadpleegd via: <https://www.hardenberg.nu/nieuws/hardenberg/371978/heemserpoort-krijgt-1000-asielzoekers.html>.

Klankbordgroep AZC Heemserpoort (2015). Adviesnota. "Veilige opvang met behoud leefbaarheid".

Harderwijk

Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (2018c). Harderwijk. Geraadpleegd via: <https://www.coa.nl/nl/zoek-locatie/harderwijk>.

De Stentor (21 september 2015). Bezwaren tegen azc tellen mee. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5GYY-X751-JC8W-Y0T6&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

Harderwijks Nieuws (23 december 2016). Minder asielzoekers in AZC Harderwijk vanwege lagere instroom. Geraadpleegd via: <https://harderwijk.nieuws.nl/nieuws/75208/minder-asielzoekers-azc-harderwijk/>.

Harderwijkse Zaken (18 september 2015). Gemeente Harderwijk verleent medewerking opvang 800 vluchtelingen. Geraadpleegd via: <https://www.harderwijksezaken.nl/nieuws/gemeente-harderwijk-verleent-medewerking-aan-vestiging-azc-op-kranenburg-noord-voor-vluchtelingen>.

Heesch

Brabants Dagblad (19 januari 2016a). Demonstratie tegen azc Heesch loopt uit de hand: ME veegt plein schoon na vuurwerkbekogeling. Geraadpleegd via: [http://www.omroepbrabant.nl/?news/2429921093/Demonstratie+tegen+azc+Heesch+loopt+uit+de+hand+ME+veegt+plein+schoon+na+vuurwerkbekogeling+\[VIDEO\].aspx](http://www.omroepbrabant.nl/?news/2429921093/Demonstratie+tegen+azc+Heesch+loopt+uit+de+hand+ME+veegt+plein+schoon+na+vuurwerkbekogeling+[VIDEO].aspx).

Brabants Dagblad (19 februari 2016b). Geen azc Heesch: protest blijft uit en de buurt is blij. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5J45-1DP1-JC8W-Y1G6&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

Gemeente Bernheze (2016). College Bernheze stelt raad voor medewerking te verlenen aan komst asielzoekerscentrum. Geraadpleegd via: <https://archieff09.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20160218150625/https://www.bernheze.org/nieuws/2016/01/12/college-bernheze-stelt-raad-voor-medewerking-te-verlenen-aan-komst-asielzoekerscentrum>.

Maastricht-Malberg

1Limburg (24 maart 2016a). Woede bij Maastrichtenaren over komst asielzoekers. Geraadpleegd via: <https://www.1limburg.nl/woede-bij-maastrichtenaren-over-komst-asielzoekers>.

1Limburg (8 april 2016b). Protest tegen 'Poetin Te Strake' bij azc in Maastricht. Geraadpleegd via: <https://www.1limburg.nl/protest-tegen-poetin-te-strake-bij-azc-maastricht>.

1Limburg (16 april 2016c). Met eieren gegooid tijdens protest tegen AZC Maastricht. Geraadpleegd via: <https://www.1limburg.nl/met-eieren-gegooid-tijdens-protest-tegen-azc-maastricht>.

ANP (5 juli 2016). Rechtbank zet deels rem op azc in Maastricht. Geraadpleegd via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5K5D-P0K1-JCV2-F16Y&csi=263237,8411&oc=00240&perma=true>.

Limburgs Dagblad (16 maart 2017). Bijna jaar cel voor brandstichting in asielzoekerspand. Geraadpleegd via: <https://www.1limburg.nl/bijna-jaar-cel-voor-brandstichting-asielzoekerspand>.

Oranje

NOS (7 oktober 2015c). Kamer wil terug naar oude afspraken met Oranje. Geraadpleegd via: <https://nos.nl/artikel/2061761-kamer-wil-terug-naar-oude-afspraken-met-oranje.html>.

Otterlo

De Gelderlander (12 november 2015f). Azc met 600 plekken op recreatiepark in Otterlo.

Geraadpleegd via: <https://www.gelderlander.nl/ede/azc-met-600-plekken-op-recreatiepark-in-otterlo~a81d9b8c/>.

De Gelderlander (15 november 2015g). Protest tegen 600 asielzoekers op azc recreatiepark Otterlo

(video). Geraadpleegd via: <https://www.gelderlander.nl/de-vallei/protest-tegen-600-asielzoekers-op-azc-recreatiepark-otterlo-video~aa8a0b58/>.

De Gelderlander (20 november 2015h). Trek meer geld uit voor opvang in kleine azc's. Geraadpleegd

via: <http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5HDR-MV41-DYRY-N40D&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

Purmerend

NOS (12 december 2015d). Raad Purmerend stemt tegen asielzoekerscentrum. Geraadpleegd via:

<https://nos.nl/artikel/2062716-raad-purmerend-stemt-tegen-asielzoekerscentrum.html>.

NOS (19 januari 2016d). De azc-inloopavonden, waar ging het mis? Geraadpleegd via: <https://nos.nl/artikel/2081450-de-azc-inloopavonden-waar-ging-het-mis.html>.

RTL Nieuws (24 september 2015b). Geen raadsvergadering over asielzoekers door boze bewoners.

Geraadpleegd via: <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/geen-raadsvergadering-over-asielzoekers-door-boze-bewoners>.

RTL Nieuws (6 oktober 2015c). Inspraakavond azc Purmerend vol: honderden voor dichte deur.

Geraadpleegd via: <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/inspraakavond-azc-purmerend-vol-honderden-voor-dichte-deur>.

Rijswijk

Omroep West (30 september 2015a). Tijdelijk asielzoekerscentrum in Rijswijk kan begin 2016 een feit

zijn. Geraadpleegd via: <https://www.omroepwest.nl/nieuws/2949695/Tijdelijk-asielzoekerscentrum-in-Rijswijk-kan-begin-2016-een-feit-zijn>.

Omroep West (7 oktober 2015b). Asielzoekers Rijswijk: Vooral vragen over veiligheid, zegt

burgemeester Michel Bezuijen. Geraadpleegd via: <https://www.omroepwest.nl/nieuws/2953301/Asielzoekers-Rijswijk-Vooral-vragen-over-veiligheid-zegt-burgemeester-Michel-Bezuijen>.

Omroep West (7 oktober 2015c) Gemeenteraad Rijswijk stemt voor asielzoekerscentrum op TH-

locatie. Geraadpleegd via: <https://www.omroepwest.nl/nieuws/2953936/Gemeenteraad-Rijswijk-stemt-voor-asielzoekerscentrum-op-TH-locatie>.

Rotterdam

AD/Rotterdams Dagblad (16 oktober 2015). Witheet om azc. Geraadpleegd via:
https://www.nexis.com/results/shared/controller/enhpermalink.do?permaLinkInfoKey=0_T27672634001&selThresholdvalue=undefined.

AD/Rotterdams Dagblad (13 augustus 2016). De Beverwaard houdt z'n adem in. Geraadpleegd via:
https://www.nexis.com/results/shared/controller/enhpermalink.do?permaLinkInfoKey=0_T27672634092&selThresholdvalue=undefined.

Trouw (20 augustus 2016). 'Hadden we de ruiten van het stadhuis maar ingegooid'. Geraadpleegd via:
<https://www.trouw.nl/home/-hadden-we-de-ruiten-van-het-stadhuis-maar-ingegooid-~a6856a37/>.

Steenbergen

BN De Stem (1 oktober 2015a). Steenbergen polst volk voor opvang vluchteling. Geraadpleegd via:
https://www.nexis.com/results/enhdocview.do?docLinkInd=true&ersKey=23_T27572903069&format=GNBFI&startDocNo=851&resultsUrlKey=0_T27572914725&backKey=20_T27572914726&csi=256089&docNo=860.

BN De Stem (23 oktober 2015b). Toppunt van democratie of banaal protest? Geraadpleegd via:
<http://academic.lexisnexis.eu/?lni=5H6S-86B1-JC8W-Y0TP&csi=300210&oc=00240&perma=true>.

Omroep Brabant (25 november 2015a). Geen asielzoekerscentrum in Steenbergen, wel ruimte voor 100 statushouders. Geraadpleegd via: <http://www.omroepbrabant.nl/?news/240123422/Geen+asielzoekerscentrum+in+Steenbergen,+wel+ruimte+voor+100+statushouders.aspx>.

Tilburg Kruisvaardersstraat

Brabants Dagblad (21 september 2015a). Tilburg biedt noodopvang aan 400 vluchtelingen voor 3 jaar | Tilburg. Geraadpleegd via: <https://www.bd.nl/tilburg/tilburg-biedt-noodopvang-aan-400-vluchtelingen-voor-3-jaar~acea460d/>.

Brabants Dagblad (22 september 2015b). Gemoederen lopen hoog op bij tweede informatiebijeenkomst noodopvang vluchtelingen Tilburg | Tilburg. Geraadpleegd via: <https://www.bd.nl/tilburg/gemoederen-lopen-hoog-op-bij-tweede-informatiebijeenkomst-noodopvang-vluchtelingen-tilburg~af59721e/>.

Omroep Brabant (6 oktober 2015). Tilburgse raad heeft geen bezwaar tegen tijdelijk azc voor 400 asielzoekers in wijk Fatima. Geraadpleegd via: <http://www.omroepbrabant.nl/?news/237080692/>

Tilburgse+raad+heeft+geen+bezwaar+tegen+tijdelijk+azc+voor+400+asielzoekers+in+wijk+Fati
ma.aspx.

Utrecht Einstein

DUIC (9 februari 2016). Gemoederen lopen op bij protest tegen AZC in Utrecht. Geraadpleegd via:
<https://www.duic.nl/politiek/gemoederen-lopen-op-bij-protest-tegen-azc-in-utrecht/>.

Gemeente Utrecht (2016). Beantwoording vragen over nieuwe locaties opvang asielzoekers. College
van Burgemeester en Wethouders.

NOS (11 januari 2016e). Opstootjes bij bijeenkomst asielopvang Utrecht. Geraadpleegd via: [https://
nos.nl/artikel/2079902-opstootjes-bij-bijeenkomst-asielopvang-utrecht.html](https://nos.nl/artikel/2079902-opstootjes-bij-bijeenkomst-asielopvang-utrecht.html).

Venray-Blitterswijck

1Limburg (18 november 2015). Vakantiepark Blitterswijck AZC voor 750 vluchtelingen. Geraadpleegd
via: <https://www.1limburg.nl/vakantiepark-blitterswijck-azc-voor-750-vluchtelingen>.

De Limburger (23 december 2015). Protest haalt niets uit. Geraadpleegd via:
[https://www.nexis.com/results/shared/controller/enhpermalink.do?permaLinkInfoKey=0_T27
672664736&selThresholdvalue=undefined](https://www.nexis.com/results/shared/controller/enhpermalink.do?permaLinkInfoKey=0_T27672664736&selThresholdvalue=undefined).

Gemeente Venray (2015). Verslag van vergadering Bijeenkomst gemeente Venray met dorpsraad
Blitterswijck, 19 nov. 2015 In het gemeenschapshuis van Blitterswijck.

Westelbeers

Brabants Dagblad (6 maart 2017). Plan voor asielzoekers in bungalowpark Westelbeers.
Geraadpleegd via: [https://www.bd.nl/oirschot/plan-voor-asielzoekers-in-bungalowpark-
westelbeers~a8bba374/](https://www.bd.nl/oirschot/plan-voor-asielzoekers-in-bungalowpark-westelbeers~a8bba374/).

Eindhovens Dagblad (3 november 2015). Er is hier niet eens een kroeg. Geraadpleegd via: [https://
www.nexis.com/results/
enhdocview.do?docNo=42&backKey=20_T27442285840&ersKey=23_T27442279902&format=
GNBFI&pubTreeMax=false&csi=149022&pubTreeWidth=null](https://www.nexis.com/results/enhdocview.do?docNo=42&backKey=20_T27442285840&ersKey=23_T27442279902&format=GNBFI&pubTreeMax=false&csi=149022&pubTreeWidth=null).

Eindhovens Dagblad (25 november 2015b). Steun voor mini-azc in Den Beerschen Bak. Geraadpleegd
via: [http://academic.lexisnexis.eu/???lni=5HFT-FDR1-JC8W-
Y217&csi=263237&oc=00240&perma=true](http://academic.lexisnexis.eu/???lni=5HFT-FDR1-JC8W-Y217&csi=263237&oc=00240&perma=true).

Zeewolde

Omroep Flevoland (2015a). Protest tegen komst asielzoekers neemt toe. Geraadpleegd via: [https://
www.omroepflevoland.nl/124090/zeewolde-protest-tegen-komst-asielzoekers-neemt-toe](https://www.omroepflevoland.nl/124090/zeewolde-protest-tegen-komst-asielzoekers-neemt-toe).

Omroep Flevoland (2015b). Besluit college: 600 asielzoekers azc. Geraadpleegd via: <https://www.omroepflevoland.nl/nieuws/127403/zeewolde-besluit-college-600-asielzoekers-azc>.

7.3 Bijlage III: codeboom

- Besluitvorming
 - Aanpassing plan
 - Beslissing
 - Instemming plan
 - Plan azc
 - Verandering besluit
 - Beslissingsmoment
 - Geluisterd naar burgers
- Informatiebijeenkomst
- Consultatie
 - Inspreken raadsvergadering
 - Inspraakavond
 - Mening geven
- Advies
 - Adviesrapport
 - Burgercomité e.d.
- Agonistisch protest
 - Juridische stappen
 - handtekeningen
 - protestmars
 - Protest
 - Social media
 - Spandoeken
- Antagonistisch protest
 - Bedreiging
 - Buitenstaanders
 - Burgers betrekken
- Context
 - Extreem rechts
 - Geen problemen met vluchtelingen
 - Islam
 - Klein dorp veel vluchtelingen
 - Kleine groep

- Lagere instroom
- Onvrede plaats
- Overvallen door COA
- Overvallen door gemeente
- Politieke kleur
- Vluchtelingen welkom
- Vraag om inspraak